80 GÜNDE DEVRİ ALEM

JULES VERNE

ÇOCUK KLASİKLERİ

80 GÜNDE DEVR-İ ÂLEM

JULES VERNE

İngilizceden Çeviren

Emel Erdoğan

Bandrol uygulamasına ilişkin usul ve esaslar

hakkındaki yönetmeliğin 5. maddesinin 2. fıkrası

çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

sis

SİS YAYINCILIK

SİS YAYINCILIK - 83
80 GÜNDE DEVR-İ ÂLEM
JULES VERNE
Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni: Zana HOCAOĞLU
Yayın Koordinatörü: Mehmet DEMİRKAYA
Redaksiyon: Mübeccel KARABAT
Çeviren: Emel ERDOĞAN
İç Tasarım: Özgür YURTTAŞ
Kapak Tasarım: SİS
3. Baskı: Şubat 2011
SİS YAYINCILIK
Merkez: İSTOÇ 35. Ada No:29
Mahmutbey - İstanbul
Şube: Yerebatan Cd. Salkımsöğüt Sk.
Keskinler İş Merkezi
No:8/304 Cağaloğlu/İstanbul
Tel: (212) 511 95 69 - 70
Fax: (212) 511 95 97
www.sisyayincilik.com
e-mail: info@sisyayincilik.com

80 GÜNDE DEVR-İ ÂLEM

Konuşkan bir adam değildi Phileas Fogg. Ondaki gizemli hâli arttıran da bu gizem dolu sessizliğiydi. Ama hayatında esrarlı denecek bir yan yoktu.

Şimdiye kadar belli bir yolculuk etmiş miydi?..

Belki de söyledikleri doğruydu, kim bilir. Çünkü hiç kimse dünyayı onun kadar iyi bilmiyordu. En ücra yerler hakkında dahi fikirleri olurdu. Bazen klüpte yollarını kaybetmiş yolcular hakkında konuşulurdu. O zaman Phileas Fogg, bu konuşmalardaki hataları düzeltir, gerçek ihtimalleri gösterir, bu olaylar sonunda onun anlattığı gibi biterdi.

Phileas Fogg, uzun süredir Londra'dan ayrılmamıştı. Kendisini daha eskiden tanıyanlar, evinden klübe gelmek için her gün yürüdüğü yol hariç, onu başka yerde görmediklerini söylüyorlardı. Phileas Fogg, yalnız gazete okumak ve vist oynamakla vakit geçirmekteydi. Vist, konuşulmadan oynanan bir kâğıt oyunu olduğundan onun yaradılışına uygundu.

Phileas Fogg evli değildi. Ayrıca akrabası ya da dostu da yoktu. Saville Row'daki evinde tek başına oturuyordu. Bir tek uşak, evin bütün işlerini görebiliyordu. Çünkü Phileas Fogg, öğle ve akşam yemeklerini hep aynı saatlerde, klübün aynı salonunda ve aynı masada yerdi. Günün yirmi dört saatinin on saatini evinde geçiriyor, bu süre içinde ya uyuyor ya da giyinerek tıraş oluyordu.

Saville Row'daki evi lüks olmamakla beraber, çok rahat bir yerdi. Ev sahibinin alışkanlıkları hiç değişmediği için evin hizmeti pek o kadar ağır değildi. Fakat Phileas Fogg, çalıştırdığı bir tek uşağın yine de her işi tam zamanında ve çok düzgün yapmasını isterdi. Tam o gün, yani 2 Ekim tarihinde Phileas Fogg, uşağı James Forster'ın işine son vermişti. Uşağın suçu çok büyüktü. Efendisinin tıraş suyu seksen altı derece olacakken, seksen derece su getirmişti. Çok titiz olan efendisi de bu durum karşısında uşağına yol vermişti. Şimdi James Forster, yerine gelecek olan öteki uşağı bekliyordu. Yeni uşağın saat on birle on bir buçuk arasında gelmesi gerekiyordu. Phileas Fogg, bir koltuğa kurulmuş, iki ayağını hazır ol vaziyetinde bir asker gibi birbirine yaklaştırmıştı. Vücudu dimdikti. Gözlerini saate dikmişti. Saat tam on bir buçuktu. Bay Fogg'un her günkü gibi evden çıkıp Reform klübe gitmesi gerekiyordu.

Tam o sırada, Phileas Fogg'un oturmakta olduğu küçük salonun kapısı vuruldu.

İşine son verilmiş uşak James Forster göründü:

"Yeni uşak geldi efendim..." dedi.

Onun peşi sıra da içeriye otuz yaşlarında bir delikanlı girerek selam verdi. Phileas Fogg:

"Sen Fransız'sın; ama adın John, öyle mi?.." diye sordu.

Yeni uşak:

"Asıl adım Jean'dır..." dedi. "Fakat tanıdıklarım hep bana Paspartu Jean derler. Övünmek gibi olmasın ama tuttuğum her işin üstesinden gelirim de ondan. Herkes beni dürüst bir insan olarak tanır. Yalnız doğruyu söylemek gerekirse, şarkıcılık, canbazlık ve jimnastik hocalığına kadar her işi yaptım. Şimdi ise maksadım, sakin bir hayat sürmek. 'Paspartu' adını unutmak."

Phileas Fogg:

"Paspartu fena isim değil..." dedi. "Seni bana tavsiye eden dostlarım, hakkında iyi şeyler söylediler. Ne işi yapacağını biliyorsun, değil mi?"

"Evet efendim."

"Peki, saatin kaç?"

Paspartu, cebinden gümüş bir saat çıkarıp bakarak:

"On biri yirmi geçiyor efendim..." dedi.

"Evet ama saatin tam dört dakika geri. Neyse, farkın ne kadar olduğunu anladık ya, o da yeter. Şu hâlde 2 Ekim 1872 Çarşamba günü sabah saat on bir yirmi dörtten itibaren benim hizmetimdesin."

Phileas Fogg sonra şapkasını alarak dışarıya çıktı. Paspartu, sokak kapısının açılıp kapandığını işitti. Yeni efendisi dışarıya çıkıyordu. Kapı ikinci kez açılıp kapandı. Şimdi de kendisinden önce bu evde uşaklık eden James Forster sokağa çıkmıştı.

Paspartu böylece Saville Row'daki evde yalnız kaldı.

Paspartu, yeni efendisini incelemek imkânını da bulmuştu. Bay Fogg, kırk yaşlarında kadar olmalıydı. Asil ve güzel bir yüzü vardı. Biraz şişmancaydı ama bu, ona yakışıyordu. Tam bir İngiliz centilmeniydi. Bay Fogg, sakin ve soğukkanlıydı, kronometre gibi dakik ve hassas bir adamdı. Paspartu'ya gelince o, arsız, yüzsüz, utanmaz bir adam değildi. İyi bir insandı, sevimli bir yüzü vardı. Yumuşak başlıydı, herkese yardıma hazırdı. Koyu kumral saçları daima biraz dağınıktı. İçi dışı bir, samimi bir çocuktu. Acaba Paspartu, efendisinin aradığı cinste, her işi eksiksiz, saniyesi saniyesine gören bir uşak olabilecek miydi? Gerçi Paspartu, epeyi fırtınalı, haşarılık dolu bir gençlik geçirmişti. Şimdi sakin, rahat bir hayat sürmekten başka istediği yoktu. İngilizlerin sakin insanlar olduğunu duyunca buraya çalışmaya gelmişti. Paspartu her şeyden önce, efendisi olarak kabul ettiği ve hizmetinde bulunduğu kimseye karşı saygı duymak isterdi. Saat on bir buçuğu çalmış, Paspartu da Saville Row'daki evde yalnız başına kalmıştı. Hemen evin içini dolaşmaya başladı. Bodrumdan tavan arasına kadar her yeri gezdi. Temiz ve muntazamdı. Evin içi, işlerin kolayca görülmesine elverişli biçimde düzenlenmişti. Bütün bunlar Paspartu'nun pek hoşuna gitti. İkinci katta kendisine ayrılan odayı kolayca buluverdi. Tam istediği gibi bir odaydı. Kendi odasında saatin üzerine asılmış bir kâğıt vardı ve üzerinde yapılacak günlük işler yazılıydı. Paspartu bunu alıp iyice okudu. Phileas Fogg'un elbise dolabı da çok düzgün şekilde tertiplenmişti. Her pantolonun ceketin üzerinde bir numara vardı. Bu numaralar, aynı zamanda bir girdi çıktı defterine yazılmıştı. Her numaranın hizasında da mevsimine göre, bu elbisenin hangi günde giyilecekleri yazılıydı. Ayakkabılar için de aynı usul kullanılmıştı. Evde kitap ve kitaplık yoktu. Bay Fogg böyle şeyleri gereksiz görürdü. Çünkü Reform klüpte zaten iki kütüphane vardı.

Paspartu, evin her yanını adamakıllı inceledikten sonra ellerini ovuşturdu. “Tam bana göre bir yer doğrusu” diye tekrarladı. “Bay Fogg'la mutlaka iyi anlaşacağım. Evinde oturmaktan hoşlanmıyor. Saati saatine iş görüyor. Makine gibi adam.”

Saat on ikiyi kırk yedi geçe, sofradan kalkıp salona gitti. Sırasıyla bütün gazeteleri okudu.

Reform klübün bazı üyeleri içeri girdiler. Gelenler: Mühendis Andre Stuart, Banker John Sullivan ve Samuel Fallentin, bira fabrikatörü Thomaz Flanagon ve İngiltere bankasının yönetim kurulu üyelerinden Gauldhier

Ralph’ti. Bunlar da Phileas Fogg gibi vist oyununun tiryakisiydiler. Hepsi zengin ve itibarlı kişilerdi. Thomas Flanagon sordu:

“Ralph, şu hırsızlık meselesinden ne haber?”

Andrew Stuart da söze karıştı:

“Banka, paranın üstüne bir bardak su içecek galiba.”

Gauthier Ralph ikisine birden cevap verdi:

“Ne münasebet! Hırsızı mutlaka yakalayacağız. Belli başlı bütün limanlara dedektifler gönderdim. Bu hırsız kimse, onların elinden kurtulamayacaktır.”

Andrea Stuart:

“Peki ama hırsızın ne biçim bir adam olduğu anlaşıldı mı?” diye sordu.

Gauthier Ralph, ciddi bir eda ile cevap verdi:

“Her şeyden önce, bu adam hırsız değil ki...”

“Hırsız değil de ne demek? Bu adam bankadan elli beş bin İngiliz sterlini çalmamış mı?”

Gauthier Ralph: “Hayır!” dedi.

Bu arada başka bir ses duyuldu:

“Morning Chronicle’in yazdığına bakılırsa adam gerçek bir centilmenmiş.”

Bu cevabı veren Phileas Fogg’du. Bu sözleri söylerken arkadaşlarına da selam verdi, onlar da onu selamladılar.

Söz konusu olay, üç gün önce, 29 Eylül’de olmuştu. Birisi elli beş bin sternlinlik bir deste parayı, İngiltere bankası başveznedarının önündeki bankodan alıp gitmişti. Bu kadar büyük bir hırsızlığın, böyle kolayca yapılabildiğine şaşanlar da olmuştu. Bankanın aynı zamanda müdür yardımcısı olan Guadhier Ralph, şöyle cevap veriyordu:

“Başveznedar tam o sırada tahsil ettiği parayı deftere geçiriyormuş. Bu şartlar altında insan, her şeye birden dikkat edemez ki...”

İngilizler bankalarında ne bir bekçi, ne de bir demir parmaklık bulundurur. Paralar ortada durur... İngiltere bankası denen o mükemmel kurum, halkın şerefine, namusuna büyük önem verir.

Fakat 29 Eylül günü işler böyle iyi gitmemişti.Yani para destesi gitmiş ve bir daha geri gelmemişti. Bunun üzerine yok olan para, zarar hanesine geçirilmişti.

En usta dedektifler Liverpol, Glasgow, Havre, Süveyş, Brizdizi limanlarına gönderilmişti. Kalan paranın yüzde beşi, hırsızı bulan dedektife bağışlanacaktı.

Centilmenler arasında paranın bulunup bulunmayacağı hararetli biçimde tartışılıyordu. Andre Stuart:

“Bana kalırsa, bu işte şans hırsızdan yana. Çünkü çok usta bir şeye benziyor bu adam.”

Ralph:

“Yok canım, hiçbir yere kaçamaz ki.”

“Neden kaçamayacakmış?”

“Nereye kaçabilir?”

“Orasını pek bilemem ama dünya geniştir.”

Phileas Fogg, alçak sesle konuştu:

“Dünya eskiden genişti...” dedikten sonra, kesmesi için kâğıtları Thomas’a verdi. Oyun sırasında tartışma yine durdu. Fakat çok geçmeden yeniden başladı.

Gauthier Ralph:

“Ben de Bay Phileas Fogg gibi düşünüyorum. Dünya küçüldü sayılır. Çünkü insan şimdi yüz yıl önceye göre on kez daha az bir süre içinde dünyayı dolaşabiliyor. İşte bu yüzden hırsızlık için de araştırmalar daha çabuk yapılabilecek.”

Fakat Stuart, Ralph’ın sözlerine bir türlü inanmak istemiyordu. Oyun bittikten sonra yine bu konuyu açtı.

“Bay Ralph, ‘dünya küçüldü...’ diye çok hoş bir şey söylediniz doğrusu. Demek şimdi üç ayda dünya turu yapılabiliyor.”

Phileas Fogg araya girdi:

“Ne münasebet! Şimdi dünya turu tam seksen günde yapılabiliyor.”

John Sullivan’da Phileas Fogg’a hak verdi.

Andrea Stuart:

“Evet, seksen gün ama kötü hava, ters yönden esen rüzgârlar, gemilerin batması, trenlerin yoldan çıkması filan bu hesapta yok...” diye bağırdı.

Phileas Fogg oyuna devam ederken cevap verdi:

“Her şey dahil, merak etmeyin.”

Tartışma hararetlenmişti. Oyun sırasında da konuşmaya başlamışlardı.

Phileas Fogg, elindeki kızları açtığı sırada cevap verdi:

“Hepsi dahil dedim ya.”

Andrea Stuart:

“Bay Fogg, iş lafta kaldığı sürece belki hakkınız vardır; ama yolculuğu yapmaya kalkışınca...”

“Yolculuğu yapmaya kalkışınca da seksen günde bu dünya turunu bitiririm, Bay Stuart.”

“Bitirin de görelim.”

“Bu sizin elinizde. İsterseniz birlikte yola çıkalım.”

“Tanrı korusun. Ama ben dört bin İngiliz sterlinine bahse girerim ki kimse bu süre içinde böyle bir dünya turunu yapma imkânı bulamaz.”

Bay Fogg cevap verdi:

“Aksine... Ben bunun pekâlâ mümkün olduğunu söylüyorum.”

“Mümkünse yapın!”

“Seksen günde dünya turu mu?”

“Evet.”

“Yaparım elbette...”

“Ne zaman?”

“Hemen şimdi... Haberiniz olsun, masraflar size ait.”

“Delilik olur bu?..” diye bağırdı, Bay Stuart. “Biz oyunumuza devam edelim.”

“Öyleyse yeniden kâğıt verin.”

Andrea Stuart, kâğıtları titrek bir elle alacağı sırada birden masanın üzerine bıraktı:

“Pekâlâ Bay Fogg, dört bin İngiliz sterlinine bahse giriyorum öyleyse!”

Fallentin:

“Stuart, sakin ol biraz, yaptığın ciddi bir iş değil...” dedi.

“Ben bahse giriyorum dedim mi her zaman ciddidir...” dedi.

Bay Fogg: “Öyle olsun...” dedi. Sonra da klüp arkadaşlarına dönerek ilave etti: “Baring Brothers bankasında yirmi bin sterlin param var. Ben bunları ortaya koyuyorum.”

Sullivan bağırdı:

“Yirmi bin İngiliz sterlini mi? İyi ama beklenmedik bir gecikme yüzünden bu parayı yitirebilirsiniz!” Bay Fogg başını eğerek:

“Dünyada beklenmedik bir şey yoktur...” diye cevap verdi.

“Evet ama Bay Fogg, bu seksen günlük süre, bu iş için gereken zamanın asgarisi olarak hesaplandı.”

“Varsın olsun, o da iyi kullanıldı mı yeter de artar bile.”

“Seksen günü geçirmemek için saniyesi saniyesine trenden inip vapura binmek, vapurdan inip tekrar trene binmek gerekecek.”

“Ben de saniyesi saniyesine yapacağım.”

“Şaka ediyorsunuz.”

“Bahis, bildiğimiz gibi ciddi bir iştir. Böyle bir şey söz konusu oldu mu da iyi bir İngiliz kesinlikle şaka etmez. Seksen günde, hatta daha da kısa bir zamanda bu geziyi yapacağım. Seksen gün, bin dokuz yüz yirmi saat ya da yüz on beş bin iki yüz dakika eder. Kim isterse yirmi bin İngiliz sterlinine bahse girişmeye hazırım. Kabul ediyor musunuz?..”

Stuart, Fallentin, Sullivan, Flanagan ve Ralph, aralarında konuştuktan sonra, “kabul ediyoruz” dediler. Bay Fogg:

“Peki, Dover’e tren saat sekizi kırk beş geçe kalkıyor, ona bineceğim.”

Stuart:

“Bu akşam mı?” diye sordu.

Phileas Fogg:

“Tabii bu akşam...” diye cevap verdi. Sonra da bir cep takvimi çıkarıp bakarak ilave etti:

“Bugün 2 Ekim çarşamba, değil mi? Bu hesaba göre 21 Aralık cumartesi günü saat sekiz kırk beşte buraya, Reform klübün bu salonuna, dönmüş olacağım. Dönmezsem, Bering Brothers bankasındaki hesabımda bulunan yirmi bin İngiliz sterlini fiilen ve hukuken size ait olacak beyler. İşi sağlama bağlamak için size yirmi bin İngiliz sterlinlik bir çek veriyorum, buyurun.” Hemen zabıt tutuldu. İlgili altı kişi imzaladılar. O sırada saat yediyi çaldı. Bay Fogg’a:

“İsterseniz oyunu bırakalım da yol hazırlığı yapın...” dediler. O yine kılı kıpırdamadan:

“Ben daima hazırım...” dedi. Sonra kâğıtları açarak ilave etti: “Karo ile açtım, oyun sırası sizde Bay Stuart.”

Phileas Fogg, oyunda yirmi bin İngiliz sterlini kazandıktan sonra saat yediyi yirmi beş geçe arkadaşlarından izin isteyip Reform klüpten ayrıldı. Uşak, Bay Fogg'un böyle programa aldırmaksızın bu beklenmedik saatte çıkageldiğini görünce epey şaşırdı. Çünkü elindeki programa göre efendisinin ancak gece yarısı dönmesi gerekiyordu.

Phileas Fogg odasına çıktı, sonra uşağını çağırdı:

"Paspartu!.."

Uşak cevap vermedi. Efendisi onu çağırıyor olamazdı. Çünkü çağırma saati henüz gelmemişti. Bay Fogg sesini fazla yükseltmeden tekrar etti.

"Paspartu!.."

Bunun üzerine Paspartu odaya girdi. Bay Fogg:

"İkidir seni çağırıyorum, işitmedin mi?.." diye sordu. Paspartu saatini çıkarıp eline almıştı:

"Henüz gece yarısı olmadı ki efendim."

Phileas Fogg:

"Biliyorum..." dedi. "Bu yüzden de sana çıkışmıyorum. On dakikaya kadar Dover'e, oradan da Calais'e gideceğiz."

Fransız'ın yuvarlak yüzü buruştu. Yanlış işitmişti muhakkak."

"Geziye mi çıkıyor sunuz?" diye sordu.

Phileas Fogg:

"Evet, dünya turu yapacağım."

"Dünya turu mu?" diye mırıldandı uşak.

"Evet, hem de seksen günde. Onun için yitirecek bir dakikamız bile yok."

"İyi ama bavulları ne zaman hazırlayacağız?" diye sordu Paspartu.

"Bavul filan götürmeyeceğiz. Ufak bir çanta yeter. İçine iki tane yün fanila, üç çift çorap koyarız. Sen de çantanı aynı şekilde hazırla. Diğerlerini yoldan satın alırız. Pardösümle seyahat battaniyemi de getir. Ayaklarım

sağlam olsun. Zaten ya hiç yol yürümeyeceğiz ya da pek az... Haydi bakalım...”

Paspartu, Bay Fogg’un odasından çıkıp kendi odasına gitti, bir sandalyenin üzerine yığıldı.

“Oh, işimiz iş...” diye mırıldandı. “Ben de buraya rahat etmek için girmiştim sözde.”

Yol hazırlıklarını hemen yaptı. Seksen günde dünya turu şaşılacak bir şeydi. Saat sekizde Paspartu, kendisiyle efendisinin giyeceği eşyayı küçük bir çantaya yerleştirmişti. Kapıyı iyice kapattıktan sonra Bay Fogg’un yanına gitti.

Bay Fogg da hazırlanmıştı. Koltuğunun altında, Bradshaw yolculuk klavuzu vardı. Çantayı uşağın elinden alıp açtı, içine her ülkede geçen İngiliz kâğıt paralarından koskoca bir tomarı yerleştirdi. Sonra:

“Bir şey unutmadın ya?” diye sordu.

“Hayır efendim.”

“Pardösümle battaniyem nerede?”

“Burada, efendim.”

“Peki... Al şu çantayı bakayım. Dikkat et, içinde yirmi bin İngiliz sterlini var!” dedi.

Sonra efendiyle uşak, aşağıya indiler ve sokak kapısını iyice kilitlediler.

Phileas Fogg’la uşağı bir arabaya bindiler. Araba da çabucak Charing Cross istasyonunun yolunu tuttu. Saat sekizi yirmi geçe araba, istasyonun demir parmaklığı önünde durdu.

Phileas Fogg, Paspartu’ya:

“Paris’e iki tane birinci mevki bilet al...” dedi.

Saat sekizi kırk geçe Phileas Fogg’la uşağı, aynı kompartımana yerleştiler. Saat sekizi kırk beş geçe bir düdük öttü, tren ilerlemeye başladı.

Gece zifiri karanlıktı. Tren daha Sydenham’ı geçmemişti ki Paspartu, ümitsizlik dolu bir çığlık kopardı.

Bay Fogg:

“Ne var, ne oluyorsun?” diye sordu.

“Şey, acele çıktık ya... Heyecandan... Unutmuşum...”

“Neyi unutmuşsun?”

“Odamdaki hava gazı lambasını yanık unutmuşum.”

Bay Fogg soğuk soğuk cevap verdi.

“Öyleyse oğlum, hava gazı faturasını dönüşte sen ödersin.”

Seksen günde dünya turu Reform klübü üyeleri arasında büyük bir heyecan uyandırdı. Bu heyecan, muhabirler ve gazeteler yoluyla tüm Londra’ya yayıldı. Gazetelerde büyük tartışmalar çıkıyor, bunun delilik olduğu yazılıyordu. Phileas Fogg’un tarafını tutanlar yavaş yavaş vazgeçiyorlardı.

Yolculuğun yedinci günü Londra Polis Müdürü şöyle bir telgraf aldı:

Polis Müdürü Rowan’a

Şu anda Süveyş’teyim. Bankayı soyan Phileas Fogg’u izliyorum. Tutuklama emrini Bombay’a gönderin.

Dedektif Fix

Bu telgraf, ani bir etki yaptı. Fogg’un klüpteki resmi, hırsızın temsili resmine aynen uyuyordu. Herkes, Phileas Fogg’un İngiliz polislerinden kurtulmak için bu yolu seçtiğini düşünüyordu.

Süveyş’le Aden arası tam tamına bin üç yüz on mildir. Mongaila’nın kazanları iyice ateşlendiği için gemi, Aden’e yüz otuz sekiz saatlik bir zamanda varacaktır.

Kızıldeniz’in saati saatine uymaz. Çoğu zaman fırtınalıdır. İşte Mongalia, bu rüzgârda dehşetli sallanıyordu.

Phileas Fogg bunlara hiç aldırmıyor, yeni edindiği kâğıt meraklısı arkadaşları ile oyun oynuyordu. Paspartu kamarasında gününü gün ediyordu. Sonra nedense Bombay'da bu serüvenin sona ereceğini düşünüyordu. Süveyş'ten kalkışlarının ertesi günü, yani 29 Ekim'de gemi, Mısır'a uğradığı sırada güldüğü kibar kişiye yine rastlayınca bayağı sevindi.

Adamın yanına yaklaşıp sevimli sevimli gülümseyerek:

"Süveyşteyken bana siz kılavuzluk etmiştiniz, değil mi efendim?" diye sordu.

Polis hafiyesi: "Ha, evet..." dedi. "Ben de seni hatırladım. Sen de o acayip İngiliz'in uşağıydın, değil mi?"

"Evet, ta kendisi Bay... Bay..."

"Fix."

"Evet Bay Fix, vapurda sizinle karşılaştığımda çok sevindim. Yolculuk ne tarafa?"

"Ben de sizin gibi Bombay'a gidiyorum."

"Aman ne iyi. Daha önce buralara gelmiş miydiniz?"

"Çooook. Ben bu şirketin acentesiyim. Peki, Bay Fogg nasıl, iyi mi bari?"

"Çok iyi Bay Fix. Ben de iyiyim... Kıtlıktan çıkmış gibi yemek yiyorum. Deniz havası yaradı galiba? Bu gezi Bombay'da sona ereceğe benziyor."

"Evet ama efendini hiç güvertede göremiyorum."

"Güverteye hiç çıkmaz ki. Meraklı değildir de..."

"Biliyor musun Paspartu, bu sözde seksen günlük dünya turunun altında gizli bir şey var gibi geliyor bana... Mesela diplomatik bir görev filan gibi."

"Bay Fix, doğrusunu isterseniz benim de bir şey bildiğim yok. Sonra, aldırdığım da yok buna..."

O karşılaşmadan sonra Paspartu'yla Fix, sık sık buluşup konuştular. Fix, sırası gelince bu ahbaplıktan yararlanabilirdi. Mongalia, Aden'e 15 Ekim sabahı gelecek yerde, 14 Ekim sabahı gelmişti. On beş saatlik bir kazancı

vardı. Bay Fogg'la uşağı karaya çıktılar. İngiliz centilmen, pasaportunu vize ettirdi. Fix sezdirmeden peşlerine takılmıştı. Vize işi bitince yarım kalan oyunun başına döndü.

Hint denizinde hava elverişliydi. Gemi, 20 Ekim günü saat dört buçukta Bombay rıhtımına yanaştı. Geminin Bombay'a 21 Ekim'de varması gerekiyordu. Oysa 20 Ekim'de gelmişti. İki gün daha kâr hanesine kaydetti. Kalküta treni tam sekizde hareket edecekti. Onun için Bay Fogg arkadaşlarına "hoşça kal" dedikten sonra vapurdan indi. Pasaport dairesine doğru ilerledi. Pasaport dairesinden çıktıktan sonra doğru gara gitti. Akşam yemeğini yedi. Bay Fogg'dan biraz sonra dedektif Fix de Mongalia gemisinden karaya çıkmış, doğru Bombay polis müdürünün yanına koşmuştu. Kimliğini gösterip hırsızlık yaptığından kuşkulanılan adamla ilgili durumu izah etti. Sonra da sordu:

"Londra'dan bir tutuklama emri geldi mi acaba?"

"Hayır, gelmedi."

Fix buna fena hâlde bozuldu. Bu sefer müdürden, Fogg'u tutuklamak için emir koparmak istediyse de bu isteği reddedildi.

"Bu kraliyet polisinin işi... Tutuklama emrini ancak orası verebilir..." dedi.

Fix, tutuklama emrini beklemekten başka yol olmadığını anlayarak ısrar etmedi. Fakat hırsız sandığı Phileas Fogg'u Bombay'da kaldığı sürece gözden kaybetmemeye karar verdi. Phileas Fogg'un şehirde kalacağından kuşkulanmıyordu. Zaten Paspartu da bu fikirdeydi. Bu yüzden Fix de kendisine bol zaman kalacağını sanıyordu.

O gün yerliler bir çeşit bayram kutlamaktaydılar. Pas-partu'nun bütün bu garip törenleri merakla izlediğini söylemeye gerek yok...

Bu sırada Paspartu, hem kendisine hem de efendisine zararlı olacak bir harekette bulundu.

Paspartu az önce sözünü ettiğimiz bayram gösterilerini seyrettikten sonra gara gitmeye hazırlanıyordu. O sırada Malebar Hill'deki o muhteşem tapınağın önünden geçti ve aksilik bu ya, "Gidip şunun içini de bir göreyim" dedi.

Fakat onun iki şeyden haberi yoktu. Bunlardan ilki, bazı Hindu tapınaklarına yabancıların gitmesinin kesin olarak yasak oluşuydu. İkincisi de Hinduların bile bu gibi tapınaklara girerken ayakkabılarını çıkarmak zorunda olduklarıydı. Hem İngiliz hükûmeti bu ülkenin dinsel inançlarına saygı gösterir, hem de başkalarını saygı göstermeye mecbur tutardı. Bu yasağa aykırı hareket eden kimse, kim olursa olsun, şiddetle cezalandırılırdı. Paspartu da kötü niyetle değil, meraklı bir turist gibi Malebar Hill’in içine girmişti. Brahman süsleme sanatının bu göz kamaştırıcı örneğini hayran hayran seyrederken birdenbire kendini yerdeki mukaddes döşeme taşlarının üzerinde buluverdi. Çok öfkeli oldukları anlaşılan üç rahip, üstüne atılarak ayakkabılarını, çoraplarını çıkardılar, sonra da bağrışarak zavallı uşağı dövmeye başladılar.

Paspartu, kuvvetli ve çevik bir gençti. Hemen yerinden fırladı. Bir yumruk ve peşinden de bir tekme sallayıp hasımlarından ikisini yere yuvarladı. Bunlar uzun etekli cübbeleri içinde debelenirken o da bacaklarının var gücüyle tapınaktan dışarıya fırladı ve peşine takılan üçüncü Hindu’yu epeyce geride bıraktı. Fakat adam hâlâ kovalıyor, üstelik bağırıp çağırarak başına büyük bir kalabalık topluyordu.

Saat sekize beş kala, yani trenin kalkışından ancak birkaç dakika önce istasyona yetişebildi Paspartu. Ama yalın ayak, başı açıktı. Üstelik kavga sırasında çarşıdan satın aldığı öteberiyi de yitirmişti.

Fix de orada, istasyonun peronundaydı. Phileas Fogg’un peşindeydi. Onun Bombay’dan ayrılacağını anlamış, hemen onunla birlikte Kalküta’ya, hatta gerekirse daha uzağa da gitmeye karar vermişti. Paspartu, loş bir köşede durmakta olan Fix’i görmedi ama başına gelenleri efendisine kısaca anlatırken hafiye bunların hepsini duymuştu.

Phileas Fogg sadece: “Umarım bir daha başına böyle bir iş gelmez” dedi. Sonra da vagonlardan birine girip oturdu.

Zavallı Paspartu da yalın ayak ve süklüm püklüm, efendisinin ardından vagona girdi.

Fix, başka bir vagona binmeye hazırlanıyordu. Tam o sırada aklına başka bir şey geldi ve yola çıkmaktan birdenbire vazgeçti.

Kendi kendine, “Yok yok, burada kalayım, daha iyi” dedi... “Şimdi ortada işlenmiş bir suç var. Bu Paspartu denen adam, Hindu dinine hakarette bulundu. İkisi de avcumun içinde demektir.”

O anda lokomotifin uzun uzun düdük çaldığı duyuldu. Tren de gecenin koyu karanlığı içinde kaybolup gitti.

Tam zamanında yola çıkmıştı. Tren oldukça kalabalıktı. Bunlar arasında birkaç subay ve sivil memurla, afyon ve çivit tacirleri de vardı. Paspartu da efendisiyle aynı kompartımanda oturuyordu. Karşı köşede üçüncü bir yolcu daha yer almıştı. Bu adam General Sir Francis Cromarty idi. Süveyş’le Bombay arasında, Bay Fogg’la kâğıt oynayanlardan birisi de oydu. Şimdi de Benares yakınlarında konaklamakta olan kıtalarının başına gidiyordu.

Sir Francis Cromarty, sarışın, iri yarı bir adamdı. Elli yaşlarında kadar vardı. Sir Francis Cromarty, yol arkadaşını oyun oynarken iyice incelemiş ve onun garip bir adam olduğunu anlamakta gecikmemişti.

Tren ertesi gün, yani 21 Ekim tarihinde Khandeish topraklarında ilerlemeye başladı. Burası oldukça düzlük bir yerdi... Paspartu uyanmış, etrafı seyrediyordu.

Saat 12.30’da tren Burhampur istasyonunda durdu ve Paspartu, dünyanın parasını vererek bir pabuç aldı. Yerlilerin giydikleri cinsten bir pabuçtu bu... Üzerinde cam boncuktan işlemeleri vardı. Yeni pabuçlarını böbürlene böbürlene ayağına giydi.

Akşama doğru tren Suttur sıradağlarını tırmanmaya başladı. Ertesi gün, yani 22 Ekim’de Sir Francis Cromarty, “Saat kaç?” diye sorunca, Paspartu saatine baktı: “Saat üç” diye cevap verdi. Gerçekten de Paspartu’nun meşhur saati hâlâ Greenwiche meridyenine göre ayarlıydı. Burası da yetmiş yedi derece kadar batıda olduğuna göre, saat dört saat kadar geriydi.

Bunun üzerine Sir Francis, Paspartu’ya saatin doğrusunu söyledi. Vaktiyle Fix’in de yaptığı gibi, bu saat farkının neden ileri geldiğini ona anlattı. Ama o inatçılık edip saatini ileri almadı.

Tren, sabahın sekizinde ve Rothal istasyonunu geçtikten on beş mil sonra ormanın ortasındaki açıklıkta durdu. Ormanın kenarında bir iki ahşap evle

birkaç işçi kulübesi vardı. Trenin kondüktörü vagonların önünden geçerek: “Yolcular burada inecekler!” diye bağırdı.

Phileas Fogg, Sir Francis Cromarty’nin yüzüne baktı ama o da trenin ormanın ortasında niçin durduğunu anlayamamıştı.

Paspartu da onlar kadar hararetteydi. Hemen trenden indi, biraz sonra da geri geldi: “Efendim, demiryolu burada bitiyor...” dedi.

O zaman Sir Francis Cromarty hayretle sordu:

“Bu da ne demek?”

“Yani, tren yoluna devam edemeyecek.”

Tuğgeneral hemen vagondan indi. Phileas Fogg da acele etmeksizin onu izledi. İkisi birlikte kondüktörün karşısına dikildiler.

Sir Francis Cromarty:

“Biz neredeyiz şimdi?” diye sordu.

“Kholby köyündeyiz generalim.”

“Burada mı kalacağız?”

“Eeee, öyle. Demiryolu inşaatı bitmedi ki...”

“Neee? Demiryolu inşaatı bitmedi mi?”

“Hayır, bitmedi. Burayla Allahabad arasında elli millik bir kesimin inşaatı henüz bitmedi. Ama Allahabad’dan ileriye demiryolu yine devam ediyor.

“İyi ama gazeteler ‘Demiryolu işletmeye açıldı’ diye yazmışlardı hani?”

“Generalim, sizin okuduğunuz gazeteler aldanmış olacaklar...”

Sir Francis, yavaş yavaş kızmaya başlıyordu:

“Peki ama nasıl olur da Bombay’dan, Kalküta’ya bilet kesersiniz?..” diye sordu.

“Biz biletleri hep böyle keseriz. Çünkü bizi tercih eden yolcular Kholby ile Allahabad arasında demiryolu olmadığını, bu mesafeyi başka taşıt

araçları ile aşmak gerektiğini bilirler.

Sir Francis olanlara iyice sinirlenmişti. Hele Paspartu, bıraksalar kondüktörü bir temiz pataklayacaktı. Efendisinin yüzüne bakmaya cesaret bile edemiyordu.

Bay Fogg sadece: “Sir Francis, isterseniz tartışmayı bırakalım da Allahabad’a gitmek için bir taşıt bulmaya çalışalım...” dedi.

“İyi ama Bay Fogg, bu gecikmenin size de çok büyük zararı dokunacak.”

“Hayır, Sir Francis, ben bunu zaten hesaba katmıştım.”

“Neee? Demek siz yolun kapalı olduğunu...”

“Yok canım, yolun kapalı olduğunu nereden bilecektim? Ama önünde sonunda yol boyunca karşıma bir engel çıkacağını biliyordum. Neyse, henüz hiçbir şey kaybolmuş değil. Programımdan iki gün öndeyim... Bunları feda etsem bile, sonuç değişmez. Kalküta’dan kasımın ikinci günü öğleyin Hong Kong’a bir vapur var. Bugün ayın yirmi ikisi ve Kalküta’ya ulaşmak için de yeterli zamana sahibiz.

Zaten yolcuların çoğu buradan öteye yolun bitmemiş olduğunu biliyordu. Bu yüzden herkes trenden inmiş, köyde ne kadar araba, tahtırevan, midilli gibi ulaşım aracı varsa, hepsini ele geçirmişti. Bu yüzden Bay Fogg’la Sir Francis Cromatry bütün köyü aradılar ama bir şey bulamadan geri geldiler.

Phileas Fogg:

“Ben yürüyerek giderim.” dedi.

Paspartu o sırada efendisinin yanına gelmişti.

Bu sözleri işitince, içinden, “Eyvah! Hapı yuttuk!” dedi. Sonra da süslü süslü fakat çok ince tabanlı pabuçlarına bakarak düşünceli düşünceli başını salladı. İyi ki o da kendi hesabına araştırmalar yapmıştı. Biraz ezile büzüle:

“Efendim, ben bir taşıt buldum galiba...” dedi.

“Neymiş o bulduğun?” diye sordu Bay Fogg.

“Bir fil buldum! Yüz adım kadar ötede oturan bir Hintli var, fil onun...”

“Gidip bakalım şu file...” dedi.

Beş dakika sonra Phileas Fogg, Sir Francis ve Paspartu bir kulübenin içinde bir Hintli ile oturuyordu. Bahçe gibi bir yerde ise bir fil durmaktaydı. Bay Fogg’la iki arkadaşının isteğiyle Hintli, onları o bahçe gibi yere soktu.

Phileas Fogg fili kiralamaya karar vermişti. Bu hayvanların soyu tükenmeye yüz tuttuğu için Hindistan’da fillere çok değer verirler. Bay Fogg, Hintli’ye ne kadar para teklif ettiyse kiralamayı kabul ettiremedi. Bu sefer Phileas Fogg, fili satın almaya karar verdi.

“Bin İngiliz sterlinine satar mısın onu?”

Fakat aksilik bu ya! Hintli filini satmak niyetinde değildi... Ama belki de daha fazla para koparmak için böyle davranıyordu. Nihayet Bay Fogg iki bin İngiliz sterlini verince Hintli hayvanı satmaya karar verdi.

Alışveriş bittikten sonra iş bir kılavuz bulmaya kalıyordu. Bu, daha kolay çözümlendi. Zeki yüzlü bir Hintli:

“İsterseniz sizi ben götüreyim...” dedi.

Bay Fogg kabul etti. Ona da yolculuğun sonunda dolgun bir para ödeyeceğine söz verdi.

Adam, filin üzerine bir örtü yaydı. Sonra hayvanın sırtına iki yanı küfeli bir semer geçirdi. Bunlar yolculuk için hiç de elverişli değildi. Ama yapılacak fazla bir şey de yoktu.

Küfelerin birine Sir Francis, diğerine de Phileas Fogg bindi. Paspartu da örtünün üzerinde, efendisiyle generalin arasına oturarak bacaklarını filin sırtının iki yanından aşağıya sarkıttı. Yerli kılavuz ise filin boynuna tırmandı ve saat dokuzda köyden ayrılarak kestirme olsun diye hurma ağaçlarından oluşan bir ormana daldı.

Kılavuz hep kestirmeden gidiyor, yerlilerden uzak durmaya çalışıyordu. Geceyi bir evde geçirdiler.

Sabah altıda tekrar yola çıktılar. Kılavuz o akşam Allahabad istasyonuna varacağını umuyordu. Yolculuk olaysız geçiyordu. Fil, akşama doğru korku belirtileri göstererek birdenbire duruverdi. Saat dörttü. Ormandan birtakım

gürültüler geliyordu. Kılavuz, yolcuları indirip fili bir ağaca bağladı. Ve gürültünün nereden geldiğine bakmaya gitti. Birkaç dakika sonra da geri geldi:

“Brahmanlar toplu hâlde bu tarafa doğru geliyorlar...” dedi. “Ne yapıp etsek de onların gözüne gözükmesek.”

Sonra fili bir fundalığın içine gizledi. Yolcular da ağaçlara çıktı.

Çalgı sesleriyle insan çığlıkları gittikçe yaklaşıyor, şarkılar, davul ve zil sesleri birbirine karışıyordu. Çok geçmeden alayın baş tarafı ağaçların altından gözüktü. Ağaçtan bunları rahatlıkla görebiliyorlardı.

En önde rahipler vardı. Bunların etrafını bir sürü kadın, erkek ve çocuk almıştı. Ölüler için söylenen dualardan birini hep bir ağızdan mırıldanıyorlardı. Yerliler acayip bir şekilde boyanmışlardı. Arabanın her tarafını yılanlarla süslemişler, üstüne de korkunç ve çirkin bir heykel oturtmuşlardı. Arabayı iki çift hörgüçlü yaban öküzü çekmekteydi. Bu heykel, kafası kesik bir devin üstünde, ayakta durmaktaydı. Kılavuz:

“Tanrıça Kâli... Aşk ve ölüm tanrıçasıdır bu...” dedi.

Paspartu:

“Ölüm tanrıçası olmasına aklım erer ama aynı zamanda aşk tanrıçası oluşuna hayır!” dedi. “Böyle suratsız bir kadın aşk tanrıçası olur mu hiç?”

Yerli, Paspartu’ya, “Sus” diye işaret etti.

Yerliler, heykelin etrafında çeşitli hareketler yaparak dans ediyorlardı.

Onların peşi sıra da birkaç tane Brahman kadını geliyordu. Bunlar en güzel elbiselerini giymişlerdi. Yanlarında ayakta duracak gücü olmayan bir kadını sürüklüyorlardı.

Bu kadın gençti. Bir Avrupalı gibi beyaz tenliydi. Boynu, kolları bir sürü mücevherle süslüydü. Üzerindeki ince bir tülle örtülü altın pullu bir entarinin kıvrımları arasından vücut hatları iyice belli oluyordu.

Bu genç kadının arkasından muhafızlar gelmekteydi. İyice silahlanmışlar ve omuzlarındaki tahtırevanda bir ceset taşımaktaydılar. Bir ihtiyarın

ölüsüydü bu. Sanki hâlâ hayattaymış gibi bu ölüyü güzelce giyindirmişlerdi. Bunların arkasından da kendinden geçmiş bir sürü din adamı geliyordu.

Sir Francis bütün gürültü patırtının geldiği yere acayip ve kederli bir tavırla bakıyordu. Kılavuza dönerek;

“İnsan kurban edilen bir tören bu, değil mi?” diye sordu.

Kılavuz “Evet” anlamına gelen bir işaret yaptıktan sonra, parmağını dudaklarına götürdü. Alay ağır ağır ağaçların arasından geçip gitti. Sonra ormanın derinliklerinde sesleriyle birlikte kayboldu.

Phileas Fogg, Sir Francis’in söylediği bu kurban sözcüğünü işitmişti. Alay geçip gittikten sonra sordu:

“Neymiş bu tören?”

Tuğgeneral cevap verdi:

“Bay Fogg, bunun, insanların kurban edildiği bir tören olduğu doğru. Ama kurban zorla değil, isteğiyle katılır. Şu demin gördüğünüz genç ve güzel kadın var ya, yarın şafakla beraber onu diri diri yakacaklar.”

“Peki o ölü ne oluyor öyle?”

Bu sefer kılavuz cevap verdi:

“Ölü, kadının kocası olan prens... Bu adam Bundel-kung’da bağımsız bir racadır.”

Phileas Fogg, en ufak bir heyecan belirtisi göstermeden sordu:

“Nasıl oluyor da böyle vahşice gelenekler buralarda hâlâ yaşayabiliyor? İngilizler neden kaldıramadılar bunları?”

Sir Francis:

“Artık Hindistan’ın birçok yerinde insan kurban edilmiyor böyle. Ama biz bu bölgelere, hele bu Bundelkung bölgesine hiç söz geçiremiyoruz. Vindhia dağlarının bütün kuzey yamaçlarında boyuna adamlar öldürülür, yağmalar yapılır.”

Paspartu da:

“Vah zavallı kadın! Diri diri yakacaklar onu ha?” diye mırıldanıyordu.

“Zaten yakılmazsa, akrabaları ona hayatı zindan ederler. Saçlarını traş ederler, yemek vermezler, evden kovarlar. Sonunda da zavallı kadın uyuz köpek gibi bir köşede ölüp gider. Onun için ömür sürmektense, diri diri yakılmayı tercih ederler.”

Tuğgeneral bunları anlatırken kılavuz devamlı başını sallıyordu. Sir Francis sözlerini bitirdikten sonra:

“Ama bu kadın kendini isteye isteye yaktırmıyor...” dedi. “Zavallıyı da yarın şafakla birlikte yakacaklar...”

“Nereden biliyorsun?”

“Bundeklung’da bu işi herkes bilir.”

“İyi ama kadıncağızda hiç de karşı koymak ister gibi bir hâl yoktu...” dedi.

“Onu kenevir dumanı ve afyonla sarhoş etmişlerdir de ondan.”

“Peki nereye götürüyorlar kadını?”

“Buradan iki mil uzakta Pillajı tapınağı vardır, oraya götürüyorlar. Yakılacağı saat gelinceye kadar geceyi orada geçirecek.”

“Yakma işi ne zaman olacak?”

“Yarın sabah güneş doğarken.”

Kılavuz bu cevabı verdikten sonra, fili sık fundalıktan çıkartıp boynuna tırmandı. Fakat tam özel bir ıslık sesiyle hayvanı sürmeye başlayacağı sırada, Bay Fogg onu durdurdu. Sir Francis’e dönerek:

“Şu kadını kurtarsak nasıl olur?” diye sordu.

General:

“Kadını kurtarmak mı? Çıldırdınız mı siz, Bay Fogg?” diye bağırdı. “Hem yolunuzdan da kalırsınız bu yüzden...”

“Zararı yok, şimdiki hâlde programımdan on iki saat ilerideyim. Bu on iki saati de bu iş için kullanabilirim.”

“Ha, o başka. Cidden iyi bir insansınız siz Bay Fogg.”

“Eh, bazen, vakit bulduğum zaman öyleyimdir...” dedi.

Bu, çok büyük yüreklilik isteyen bir tasarıydı. Bay Fogg dünya turunu tehlikeye atmış olacaktı. Ama hiç çekinmedi. Kadını kurtarmaya karar verdiler.

Bir saat sonra Pillaji tapınağına yaklaştılar. Zavallı kadını nasıl kurtaracaklarını araştırdılar. Akşam olunca keşfe çıktılar. O sırada Hint yoksullarının feryatları bir bir susuyordu. Bunların hepsi afyonkeşti.

Hep birlikte ormanda ilerlemeye başladılar. Küçük bir ırmağın kenarına geldiler. Orada kocaman bir odun yığını gördüler. Yığının üstünde racanın ölüsü duruyordu. Adam da dul karısı ile beraber yakılacaktı. Biraz daha ileriye gittiler. Tapınağın içine girmenin imkânsız olduğunu anlamışlardı. Tuğgeneral:

“Bekleyelim...” dedi. “Daha sekiz saatimiz var. Belki nöbetçiler de uyur.”

Bunun üzerine bir ağacın altına oturup beklemeye başladılar. Gece yarısına kadar beklediler ama bir değişiklik olmadı.

Aralarında konuşma yaparak tapınağa arkadan girmeye karar verdiler.

Gece yarısına doğru ıssız ormanda yürüyerek tapınağın duvarları dibine ulaştılar. Ancak duvarı delmek gerekiyordu. Bunun için çakıdan başka aletleri yoktu. Hep birden işe koyularak delik açmaya uğraşıyorlardı.

İşler ilerlemekteydi ki tapınağın içinden bir bağrışma duyuldu. Buna da dışarıdan hemen başka bağrışmalar karşılık verdi. Hemen ormanın içine kaçıp saklanmaya başladılar.

Fakat o sırada dehşetli bir aksilik oldu. Tapınağın arka tarafında, muhafızlar, kimseyi yaklaştırmayacak şekilde yerlerini aldılar. Dört arkadaşın o anda duydukları hayal kırıklığını anlatmak imkânsızdı. Şimdi zavallı kadını nasıl kurtaracaklardı?

General alçak sesle:

“Dönmekten başka çaremiz yok galiba!” dedi.

Kılavuz:

“Evet, başka çare yok!” diye cevap verdi.

Fogg:

“Durun...” dedi. “Ben Allahabad’a yarın öğleden önce ulaşsam da olur.”

Sir Francis cevap verdi:

“İyi ama ne yapmak niyetindesiniz? Birkaç saate kadar güneş doğacak, sonra...”

“Şimdi talihimiz yaver gitmedi ama bakarsınız son anda işler yoluna giriverir.”

Diğer yandan da Paspartu, bir ağacın dallarına tırmanmış, kafasındaki düşünceyi evirip çeviriyordu. Bu düşünce önce aklından bir şimşek gibi geçivermişti. Sonunda zihninde iyiden iyiye yer etti.

Önce kendi kendine, “Delilik olur bu!” diye söylenmişti. Şimdi ise, “Neden olmasın?” diyordu. “Binde bir de olsa, yine bir şanstır bu; denemeye değer. Sonra bu herifler öyle aptal şeyler ki...”

Sonra kafasındaki şeyin ne olduğunu fazla düşünmedi bile. Çok geçmeden ağacın alt dalları üzerinden çevik hareketlerle yılan gibi kaymaya başladı. Dallar yere doğru eğilmişti. Eskiden canbazhanelerde çalışmış, itfaiyecilik yapmış, ayrıca jimnastikle de uğraşmış olduğu için, Paspartu bu işi büyük bir kolaylıkla yapıyordu.

Saat ilerliyordu. Zaman gelmişti. Yerlere serilip uyumakta olan bütün insanlar, dirilen ölüler gibi kımıldanmaya başladılar. Sağda solda birkaç kişi ayağa kalkmıştı bile. O sırada tam tam sesleri duyuldu. Demek ki zavallı genç kadının ölüm saati gelmişti artık.

Tam o sırada tapınağın kapıları açıldı ve içeriden dışarıya daha kuvvetli bir aydınlık vurdu. Bay Fogg’la Sir Francis, bu çiğ ışığın içinde biçare kurbanı gördüler. İki rahip zavallıyı kollarından tutmuş, dışarıya sürüklüyordu. Hatta onlara öyle geldi ki kadıncağız son bir gayretle canını kurtarmaya uğraşmakta, afyonun sarhoşluğunu dağıtıp cellatlarının elinden

kurtulmak için çabalamaktaydı. Sir Francis’in yüreği birden “Hop” etti. Çırpınır gibi bir hareketle Phileas Fogg’un elinden yakaladı. O sırada arkadaşının elinde bir bıçak tutmakta olduğunu gördü.

Diğer yandan kalabalık da harekete geçmişti. Kenevir dumanları yüzünden genç kadın yine uyuşuk bir hâle düşmüş bulunuyordu. Hint yoksullarının arasından geçerken bunlar inançlarının etkisiyle bağrışıp çağırışıyorlardı.

Phileas Fogg’la arkadaşları kalabalığın son sıralarında karışarak onunla beraber ilerlediler.

İki dakika sonra ırmağın kenarına varmışlar, odun yığınından elli adım kadar uzakta durmuşlardı. Racanın ölüsü hâlâ odunların üstünde yatmaktaydı. Alacakaranlıkta genç kadını da seçebildiler. Zavallı artık hiç kımıldamıyordu. Onu da kocasının yanına uzatmışlardı.

Sonra birisi bir meş’aleyi odun yığınına yaklaştırdı. Odunlar zaten yağ içinde olduğu için hemen alev aldı.

O sırada Fogg delice bir cesaret göstererek odun yığınına doğru fırlamak istedi ama, Sir Francis ile kılavuz onu güçlükle tuttular.

Fakat Fogg onları itip ellerinden kurtulmuştu ki sahne birden değişiverdi. Korku dolu bir feryat yükseldi. Bütün kalabalık dehşet içinde yere kapandı.

İhtiyar raca galiba ölmemiş olacaktı. Çünkü onun birden, tıpkı bir hortlak gibi doğrulduğu, genç kadını kollarına alıp yattığı yerden indiği görüldü. Dumanlar, buharlar, ona hayalet gibi bir görünüm vermekteydi.

Yoksullar, muhafızlar, rahipler birden korkuya kapılmışlar, yere kapanmaktan başka yapacak bir şey bulamamışlardı. Hiçbiri başını kaldırıp böyle bir mucizeye bakmaya cesaret edemiyordu. Zavallı kadın ise baygın bir hâldeydi. Hiç kımıldamıyordu. Kendisini taşıyan kuvvetli kolların arasına giriverdi. Sanki tüy gibi hafifti... Bay Fogg’la Sir Francis yere kapanmıştı. Onlar ayakta duruyorlar, kılavuz ise başını eğiyordu.

Dirilen adam, böylece kadın kucağında olduğu hâlde yürüyerek Bay Fogg’la Sir Francis’in durdukları yere kadar geldi. Sonra sert bir sesle onlara:

“Hemen sıvışalım!” dedi.

Koyu dumanların ortasında odun yığınına kadar sokulmuş olan kişi Paspartu’dan başka biri değildi. Cesur uşak, ortalığın henüz karanlık olmasından yararlanarak genç kadını ölümden kurtarmıştı. Sonra, rolünü çok cüretli bir şekilde oynamış, üstelik talihi de yaver gitmiş ve genç kadını kucakladığı gibi korkudan yerlere kapanan kalabalığın arasından geçirivermişti.

Biraz sonra dördü birden ormanın içinde kayboldular. Fil de yine hızlı adımlarla onları götürmeye başladı. Fakat Hintliler dönen dalaverenin farkına varmışlardı. Çünkü yeniden bağrışmalar, feryatlar duyuldu. Hatta bir kurşun vızlayarak gelip Philea Fogg’un şapkasına bile değdi.

Gerçekten de alev alan odun yığınının üzerinde yalnız ihtiyar racanın cesedi görülmekteydi. İlk korkuları geçince rahipler genç kadının kaçırıldığını anlamışlardı.

Bunun üzerine rahipler, arkalarında muhafızlarla hemen ormana dalmışlardı. Fakat kadını kaçıranlar çoktan oradan uzaklaşmışlardı bile.

Kaçırma işi başarı ile sona ermişti. Sir Francis, Paspartu’yu tebrik etmiş, efendisi ise sadece “Afferin” demekle yetinmişti. Ama bu söz, onun ağzından çıkan derin bir beğenme ve övgü belirtisiydi.

Genç kadına gelince olup bitenlerin farkına bile varmamıştı. Filin sırtındaki küfelerden birinde uyumaktaydı.

Kılavuz, fili çok büyük bir ustalıkla sürmekteydi. Saat yedide durup mola verdiler.

General, Phileas Fogg’a şunları söyledi:

“Bayan Auda Hindistan’da kalırsa, er geç yine o cellat heriflerin eline düşer. Bu adamlar bütün ülkeye yayılmış durumdadırlar. İngiliz polisini hiçe sayarak kurbanlarını Madras’da, Bombay’da Kalküta’da nerede olursa olsun ele geçirmenin bir yolunu bulurlar.”

Generale göre genç kadının güvenliği ancak Hindistan dışında sağlanabilirdi. Bu da onu ülke dışına çıkarmakla mümkün olabilecekti.

“Söylediklerinizi göz önünde tutar, gereğini yaparım... merak etmeyin, general!” dedi Phileas Fogg.

Saat ona doğru, kılavuz, Allahabad istasyonuna yaklaştıklarını haber verdi. Phileas Fogg hemen ertesi gün, yani 25 Ekim’de öğleyin Hong Kong’a kalkacak olan vapura yetişmek zorundaydı. Bu yüzden Kalküta’ya da vaktinde ulaşması gerekiyordu.

Bayan Auda’yı istasyonda bir odaya bıraktılar. Genç kadına birkaç tuvalet eşyası ile giyim eşyası satın alma işi için geniş bir kredi açmıştı.

Uşak hemen yola çıktı. Allahabad sokaklarında dolaşmaya başladı. Allahabad “Tanrı şehri” demektir. Burası Hindistan’ın en kutsal şehirlerinden birisidir. Çünkü iki kutsal nehrin, yani Ganj ve Jumma’nın birleştikleri noktada kurulmuştur. Paspartu alışveriş yaparken bir yandan da şehri görmek imkânını buldu.

Bayan Auda, kendine gelmeye başlamıştı. Rahiplerin üzerinde yarattıkları etki ve afyonla kenevir dumanlarının verdiği sarhoşluk yavaş yavaş azalmaktaydı.

Tren biraz sonra Allahabad istasyonundan ayrılacaktı. Kılavuz bekliyordu. Bay Fogg onun ücretini anlaştıkları fiyat üzerinden ödedi, bir kuruş bile fazla vermedi. Bu da Paspartu’nun biraz garibine gitti. Çünkü efendisinin, bu fedakâr kılavuza çok şey borçlu olduğunu pek iyi biliyordu. Sonra fil meselesi vardı, bu kadar yüksek fiyata alınmış bir fili ne yapacaklardı? Fakat Phileas Fogg bu konuda kararını vermişti bile. Kılavuza döndü:

“Görevini iyi başardın doğrusu...” dedi. “Gördüğün hizmetin bedelini ödedim ama gösterdiğin fedakârlığın karşılığını ödemedim. Şu fil var ya, al onu, senin olsun.”

Kılavuzun gözleri sevinçle parladı:

“İyi ama efendim, bu fili vermekle bana büyük bir servet bağışlıyorsunuz...” dedi.

Bay Fogg:

“Sen dediğime bak, bu fili al...” dedi. “Ben sana bu hesapla borçlu bile kalırım...”

Paspartu:

“Hah şöyle, şimdi yoluna girdi!” diye bağırdı. “Al arkadaş, al bakalım!.. Bu fil yiğit, cesur bir hayvanmış doğrusu!”

Biraz sonra Phileas Fogg, Sir Francis ve Paspartu, rahat bir vagona yerleşmişlerdi. Bayan Auda ise kompartımanın en rahat köşesinde oturuyordu. Tren var hızıyla Benares’e doğru yol almaktaydı.

Bu şehir, Allahabad’dan seksen mil kadar uzaktaydı. Tren bu uzaklığı iki saatte aşıverdi.

Yol boyunca genç kadın tamamen kendine geldi. Kompartımanda, hiç tanımadığı insanlar arasında, Avrupalı elbiseleri giymiş olarak oturduğunu görünce pek şaşırdı. Yol arkadaşları önce onunla meşgul oldular. Sonra da general, Fogg’un gösterdiği fedakârlığı, Paspartu’nun cüretli buluşunu anlattı. Bay Fogg anlatılanları hiç ses çıkarmadan dinledi. Paspartu ise utancından kıpkırmızı olmuştu.

Bayan Auda, kurtarıcılarına söz söyleyerek değil de, sevinç gözyaşları dökerek candan teşekkür etti. Hind toprağına yeniden gözü ilişince zavallı kadın korkudan tir tir titremeye başladı.

Phileas Fogg, Bayan Auda’nın zihninden geçenleri anladı. Genç kadını ferahlatmak için, her zamanki gibi kılını kıpırdatmadan:

“İsterseniz sizi de Hong Kong’a götürürüm, bu iş kapanıncaya kadar orada kalırsınız, olmaz mı?” dedi.

Bayan Auda bu teklifi sevinçle kabul etti. Saat yarımda tren Benares istasyonunda durdu. Sir Francis, arkadaşlarından burada ayrılacaktı. Onun için generalle Philleas Fogg burada vedalaştı, ona başarı diledi.

Bay Fogg, arkadaşının elini hafifçe sıktı. Bayan Auda ise generale daha dostça veda etti:

“Benim için yaptıklarınızı hiçbir zaman unutmayacağım!” dedi.

Paspartu’ya gelince... General, delikanlının elini sevgi ile sıktı. İkisi de heyecanlıydılar. Sonra ayrıldılar...

Benares’ten sonra demiryolunun bir kolu Ganj vadisinden geçiyordu. Hava da oldukça berraktı.

Sonra gece oldu. Tren bütün hızıyla ilerlemeye devam etti. Nihayet sabahleyin saat sekizde Kalküta’ya vardılar. Hong Kong’a gidecek olan vapur öğle üzeri kalkacaktı. Buna göre Phileas Fogg’un beş saatlik vakti vardı. Programa göre ne ileride, ne de gerideydi. Londra ve Bombay arasında kazanmış olduğu iki günü Hint yarımadasını aştığı sırada bilinen koşullar içinde yitirmişti. Ama görünüşe göre, Phileas bu yüzden üzülmüşe benzemiyordu.

Tren garda durmuştu. Paspartu, Bay Fogg ve Bayan Auda trenden indiler. Bay Fogg gardan çıkmak üzereydi ki yanına polis memuru yaklaştı:

“Bay Fogg siz misiniz?” diye sordu.

“Evet, benim.”

“Bu adam da sizin uşağınız mı?”

Polis bunları söylerken Paspartu’yu gösteriyordu.

“Evet.”

“Öyleyse ikiniz de benimle gelin...”

Bay Fogg, şaşırdığını gösteren hiçbir hareket yapmadı. Paspartu itiraz etmek, sebep sormak istedi ama polis memuru elindeki copla ona şöyle bir dokununca sustu. Sonra Fogg:

“Bu hanım da bizimle gelebilir mi?” diye sordu.

“Gelebilir...” dedi polis.

Bir arabaya binip şehirden geçtiler ve basit görünüşlü bir binanın önünde durdular. Polis memuru onları arabadan indirip pencereleri parmaklı bir odaya götürdü.

“Saat sekizde yargıç Obadiah’ın karşısına çıkacaksınız...” dedi.

Sonra dışarıya çıkıp kapıyı kapattı. Paspartu:

“Yakalandık demek...” dedi.

Bayan Auda:

“Beni bırakıp gidin...” dedi. “Sizi benim yüzümden izliyorlar! Beni kurtardınız ya, ondan.”

Phileas Fogg sadece:

“Yok canım, imkân yok buna...” dedi. “Bizi kesinlikle bu iş için takip edemezler. Kim şikâyette bulunmaya cesaret edebilir ki? Herhâlde bir yanlışlık olacak. Sonra ben ne olursa olsun sizi bırakacak değilim, Hong Kong’a kadar da götüreceğim.”

Paspartu da söze karışarak:

“Evet ama vapur öğle üzeri kalkıyor...” dedi.

“Öğleye kalmaz vapura binmiş oluruz...” diye cevap verdi Bay Fogg.

Saat sekiz buçukta odanın kapısı açıldı. Polis memuru yine göründü ve tutukluları bitişikteki odaya soktu. Burası bir mahkeme salonuydu. Dinleyicilere ayrılan yerlerde Avrupalılardan ve yerlilerden oluşan bir kalabalık görülüyordu.

Bay Fogg, Bayan Auda ve Paspartu, yargıçla zabıt kâtibinin boş sandalyelerinin karşısında bulunan bir sıraya oturdular.

Yargıç Obadigah da ardından zabıt kâtibi ile beraber hemen o anda içeriye girdi. Yargıç şişman, tostoparlak bir adamdı.

Sonra:

“İlk davaya bakacağız...” dedi.

Zabıt kâtibi Opysterpuf:

“Phileas Fogg hanginiz?” diye sordu.

“Benim...” dedi Bay Fogg.

“Paspartu kim?”

“Benim...” dedi Paspartu.

Yargıç Obadiah:

“Tamam...” dedi. “İkiniz de sanıksınız. İki gündür Bom-bay’dan gelen her trende sizi aradılar.”

Paspartu’nun sabrı tükenmeye başlamıştı.

“Peki ama suçumuz neymiş?”

Yargıcın emri üzerine bir kapı açıldı, bir mübaşir içeriye üç rahip soktu.

“Tamam...” dedi Paspartu. “Genç hanımı yakmak isteyen rahipler bunlar...” diye mırıldandı.

Zabit kâtibi dava dilekçesini okudu. Bu dilekçede, Phileas Fogg’la uşağının, Brahman dinine göre kutsal sayılan bir yere saygısızlıkta bulundukları bildiriliyordu. Yargıç, Phileas Fogg’a:

“İşittiniz, değil mi?” diye sordu.

“Evet, efendim...” dedi. “Allahabad yolunda böyle bir şey olduğunu itiraf ediyorum.”

“Dava dilekçesinde sözü geçen kutsal yer orası değil. Bombay’dake Malebar Hill tapınağı...” deyince çok şaşırdılar. Çünkü bu olayı unutmuşlardı bile...

O sırada zabıt kâtibi de söze karıştı:

“Suç delilleri de işte burada...” diyerek masanın üstüne bir çift ayakkabı koydu.

Paspartu kendini tutamayıp bağırdı:

“Aaa, benim ayakkabılarım bunlar!”

Müfettiş Fix, Bombay’da olan bu olaydan gayet iyi yararlanılabileceğini anlamıştı. Yola çıkışını on iki saat geciktirerek Malebar Hill tapınağındaki rahiplere akıl hocalığı etti. İngiliz hükûmetinin bu gibi durumlarda çok sert davrandığını bildiğinden, rahiplere:

“Dava açarsanız dolgun bir tazminat alabilirsiniz...” demiş. Sonra da rahipleri alıp kahramanlarımızın peşine düşmüştü.

Paspartu’nun zihni bu iş yüzünden çok fazla karışık olmasaydı, salonun bir köşesinde dedektif Fix’in oturduğunu ve davayı büyük bir ilgi ile izlediğini görecekti. Bombay ve Kalküta’da da istediği tutuklama emri henüz eline varmamış bulunuyordu. Yargıç:

“Demek olup bitenleri itiraf ediyorsunuz, öyle mi?” diye sordu.

“Evet, itiraf ediyoruz...” diye cevap verdi.

O zaman yargıç kararını söyledi:

“Paspartu lâkabıyla tanınan ‘Jean’ adlı sanığın on beş gün hapis ve üç yüz İngiliz sterlini para cezasına çarptırılmasına karar verildi. Ayrıca kendi hizmetinde bulunan bir uşağın hareketinden sorumlu olması tabii bulunduğuna göre, Phileas Fogg adlı kişinin de bu işte suçlu görülerek sekiz gün hapis ve yüz elli İngiliz sterlini para cezasına çarptırılmasına karar verildi.”

Yargıç sonra zabıt kâtibine emretti:

“Kâtip, bundan sonraki davanın dosyasını çıkar.

Phileas Fogg ise sanki mahkûm olan kendisi değilmiş gibi, soğukkanlı görünüyordu. Kararı dinlerken kılı bile kıpırdamamıştı. Fakat zabıt kâtibi bir sonraki davanın taraflarını çağıracağı sırada yerinden kalktı:

“Kefaletle serbest bırakılmamı talep ediyorum...” dedi.

Yargıç:

“En tabii hakkınızdır bu...” dedi.

Fix, başından aşağı kaynar sular döküldüğünü hisseder gibi oldu. Fakat yargıcın kararını işitince yüreğine su serpildi. Yargıç, Phileas Fogg’la uşağının bu ülkenin yabancısı olduklarını göz önüne alarak her biri için biner İngiliz sterlini gibi büyük bir kefalet parası takdir etmişti.

Phileas Fogg:

“Parayı vereceğim...” dedi.

Ve Paspartu’nun elinde tuttuğu çantadan bir tomar banknot çıkararak zabit kâtibinin masası üzerine koydu.

Yargıç:

“Hapis cezanızı çektikten sonra bu para size geri verilecekti...” dedi. “Şimdiki hâlde kefaletle serbest bırakıldınız.”

Phileas Fogg uşağına:

“Gel bakayım...” dedi.

Genç kadın, Phileas Fogg’un kolundaydı. Fix, hırsız sandığı için Fogg’un iki bin İngiliz sterlinini feda edemeyeceğini düşünüyordu. Bu yüzden hemen Bay Fogg’un peşine takıldı.

Bay Fogg bir araba çağırarak Bayan Auda ve Paspartu’yla birlikte kentin rıhtımına gittiler. Kıyıdan yarım mil açıkta gitmek için bekleyen Rongon gemisine bindiler. Fix onların gemiye bindiklerini gördü. Ayağını yere vurarak “Vay namussuz, gidiyor! İki bin İngiliz sterlinini göz göre göre feda etti!”

Rangon, Pninsular and Oriental kumpanyasının, Çin ve Japon denizlerindeki seferler için çalıştırdığı gemilerden biriydi.

Bu yolculuğun ilk günlerinde Bayan Auda, Phileas Fogg’la daha yakından tanışmak imkânını buldu.

Rangon’la yapılan bu yolculuğun ilk kısmı çok iyi koşullar içinde geçti. Hava iyiydi. Geniş Bengal körfezinde gemiyi yolundan alıkoyacak hiçbir olay olmadı. Çok geçmeden Rangon, Andaman takımadalarından Büyük Andaman’ın açıklarına geldi. Vapur, kıyının epey yakınından geçti. Adaların manzarası çok hoştu. Her taraf yemyeşil ağaçlarla kaplıydı. Fakat Andaman takımadalarının değişik manzarası çabucak geçip gidiverdi ve Rangon, hızla Malaka boğazına doğru yol almaya başladı. Gemi bu boğazdan geçtikten sonra Çin denizlerine girecekti.

Dedektif Fix de hiç istemediği hâlde, bu deniz yolculuğuna katılmıştı. Paspartu’ya görünmeden gemiye binmişti. Fakat olayların gidişi yine Fix ile Paspartu’yu karşılaştırıp konuşmak zorunda bıraktı. Bu yüzden Fix, o gün kamarasından çıktı. Paspartu’ya rastlamak ümidiyle güvertede dolaşmaya

başladı. Onu görünce şaşırmış gibi yapacaktı ve bu sayede onu konuşturabilecekti. Paspartu geminin baş tarafında dolaşıyordu. Fix, onu ilk defa kendisi görmüş gibi yaparak koştu:

“Vay, siz bu vapurda mıydınız?” diye bağırdı.

Paspartu, Mongolia’daki yol arkadaşını görünce pek şaşırmıştı:

“Kimi görüyorum? Siz de bu vapurdasınız ha?” diye bağırdı. “Ne oluyor yahu? Ben sizi Bombay’da bırakmıştım. Hong Kong yolunda yine karşılaştık? Siz de mi dünya turuna çıkıyorsunuz yoksa?”

Fix:

“Hayır...” diye cevap verdi. “Hong Kong’da kalmak niyetindeyim. Yani hiç olmazsa birkaç gün kalacağım orada.”

Paspartu bir an şaşırmış göründü:

“Ya!..” dedi. “Ama Kalküta’dan kalkalı beri nasıl oldu da sizi vapurda göremedim ben?”

“Biraz rahatsızdım da... Deniz tutmuştu. Ben de kamarada yattım. Hint denizini geçmesi kolay ama Bengal körfezini aşmak pek kolay değil. Efendin Bay Fogg ne yapıyor?”

“İyi, yol programını dakikası dakikasına uygulamakla meşgul. Bugüne kadar tek gün bile yitirmiş değil! Ha, Bay Fix, sizin haberiniz yok, yanımızda bir de genç hanım var.”

“Bir genç hanım mı?..” diye sordu. Bilmezlikten geliyordu.

Paspartu olup bitenleri ona çabucak anlattı. Ormanda olanları, mahkemeyi, iki bin İngiliz sterlinine serbest bırakmalarını tek tek anlattı.

Fix sordu:

“İyi ama efendin sonunda bu kadını Avrupa’ya götürmek niyetinde mi?”

“Hayır, Bay Fix, hayır! Biz bu hanımı Hong Kong’ta oturan bir akrabasına bırakacağız. Bu adam orada çok zengin bir tacirmiş.”

Fix fena hâlde bozulmuştu ama belli etmedi. İçinden, “Hay Allah kahretsin!” dedikten sonra, Paspartu’ya sordu.

“Bir kadeh cin içer misin?”

“Tabi...” diye cevap verdi Paspartu. “Rangon gemisinde yeniden karşılaşmamızın şerefine içelim bari.”

O günden sonra Paspartu’yla Müfettiş Fix sık sık buluştular. Fix arkadaşına çok çekingen davrandı ve onu konuşturmak için gayret göstermedi. Bay Fogg’u da ancak bir iki defa uzaktan gördü. Ya Bayan Auda’nın yanında bulunmak ya da oyun oynamak için hep Rangon’un büyük salonunda oturuyordu.

Paspartu, dedektif Fix’i bir kere daha efendisinin karşısına çıkaran acayip tesadüf üzerinde ciddi olarak düşünmeye başlamıştı. Paspartu’nun aklına gelen şu idi: “Fix, Bay Fogg’un, Reform klüpteki arkadaşlarının adamıydı. Fix’i efendisinin peşine onlar takmışlar, bu yolculuğun hazırlanan program gereğince, düzgün bir şekilde yürüyüp yürümediğinden böylece emin olmak istemişlerdi.”

30 Ekim çarşamba günü öğleden sonra Rangon vapuru Malaka boğazına girmişti. Ertesi sabah saat dörtte Rangon, tarifi gereğince yolculuk için gerekli zamandan yarım gün kazanmış olduğu hâlde, Singapur’a uğradı. Burada kömür alacaktı.

Phileas Fogg, elde ettiği bu yarım günlük kazancı, elindeki programın kâr sütununa geçirdi. Fakat bu sefer Bayan Auda ile birlikte karaya çıktı. Çünkü genç kadın birkaç saat gezinmek istemişti.

Dedektif Fix, Phileas Fogg’un her hareketinden kuşkulandığı için görünmeden onu izlemeye başladı. Paspartu’da onun yaptığı bu işe bıyık altından gülerek her zaman olduğu gibi alışveriş yapmak için çarşıya çıktı.

Singapur adası büyük ve heybetli bir yer değildi. Bayan Auda ile Phileas Fogg, Yeni Hollanda’dan getirilen güzel atların çektiği şık ve rahat bir arabaya binerek yemyeşil yapraklı palmiyelerin ve karanfil ağaçlarının arasında gezdiler.

İkisi de saat onda vapura döndüler. Kendileri fark etmemişlerdi. Ama Dedektif Fix, her gittikleri yerde onların peşinden ayrılmamış, bu yüzden

epey araba masrafı ödenmiştir.

Paspartu, efendisi ile Bayan Auda'yı Rangon'un güvertesinde bekliyordu. Çarşıya çıktığı zaman o yörelerde yetişen meyvelerden satın almıştı. Bunlardan Bayan Auda'ya ikram etti. O da ona sevimli bir tavırla teşekkür etti.

Singapur'la Hong Kong arası bin üç mil kadardır.

Phileas Fogg'un Çin kıyılarını en fazla altı günde aşması lazımdı. Çünkü Hong Kong'dan 6 Kasım günü Yokohama'ya kalkacak vapura yetişmesi gerekiyordu. Rangon tıklım tıklım doluydu. Singapur'dan vapura birçok yolcu binmişti.

O zamana kadar oldukça iyi gitmiş olan hava, ayın son haftasında birden bire değişti. Denizde fırtına başladı. Rüzgâr bazen çok şiddetli esti. Fakat bereket versin güneydoğudan esiyor ve geminin hızla yol almasına yardım ediyordu. Rüzgârın sert olmadığı zamanlar kaptan yelken de açtırıyordu. Hem buharla, hem yelkenle ilerlediği için geminin hızı daha da arttı.

Bir gün dedektif Fix, Paspartu'ya:

“Demek sen de bu acayip dünya turuna inanıyorsun ha!” diye takıldı.

“İnanıyorum elbette... Siz inanmıyor musunuz?”

“Ayıp olmasın ama inanmıyorum.”

Paspartu gözünü kırparak;

“Hadi oradan...” dedi.

Uşağın bu sözü polis hafiyesini uzun uzun düşündürdü. Onun kim olduğunu anlamış mıydı yoksa?

Fakat o gün Paspartu'nun çenesi de açılmıştı artık:

“Nasıl, bu meslek çok para getiriyor mu size Bay Fix?” diye sordu.

Fix, kılını kıpırdatmadan cevap verdi:

“Onun orasından ben de kuşku duymuyorum...”

Konuşma sona erinca Fix, kamarasına dönüp düşünmeye başladı. Kim olduğu anlaşılmıştı muhakkak. Paspartu kendisinin dedektif olduğunu anlamış olmalıydı. Efendisine de söylemiş miydi acaba? Zihni biraz yatışınca Paspartu'yla açıkça konuşmaya karar verdi. Ortada iki şık vardı: Ya uşak, efendisinin suç ortağıydı her şeyi biliyordu; o zaman iş çıkmaza girmiş demekti. Ya da uşağın hırsızlıkta parmağı yoktu; o zaman hırsızdan ayrılmak kendi yararına olacaktı.

Beri yandaysa Phileas Fogg, hiçbir şeye aldırmadan kendi âleminde gidiyordu. Onun bir tek amacı vardı: Yolculuğu düşündüğü gibi bitirmek. Bunun için de yoluna devam etmekten başka düşüncesi yoktu.

Yolculuğun son günleri epeyce fırtınalı geçti. Bu yüzden geminin hızı pek azaldı. Fırtına dinmezse Hong Kong'a yirmi dört saat, hatta daha fazla gecikerek varabileceği anlaşıldı.

Phileas Fogg, suların bu kudurmuş hâline her zamanki gibi kılı kıpırdamadan bakıyordu.

Dedektif Fix ise bu olumsuz duruma çok seviniyordu. Hatta fırtına karşısında Rangon, bir limana sığınmak zorunda kalsa, sonsuz bir sevinç duyacaktı.

Nihayet fırtına dindi. 4 Kasım günü denizin durumu değişti. Gemi tekrar hızlanmaya başladı. Phileas Fogg'un programına göre Rangon'un ayın beşinde Hong Kong'a varması gerekiyordu. Hâlbuki o, bu limana ayın altısında varacaktı. Ortada yirmi dört saatlik bir gecikme vardı. Yokohama'ya giden vapuru bu yüzden kaçıracaklardı.

Bay Fogg elindeki yol kılavuzuna göz gezdirdikten sonra, her zamanki gibi sakin hâliyle kılavuz kaptanına sordu:

"Hong Kong'tan Yokohama'ya hangi gün vapur var, biliyor musun acaba?"

Kılavuz kaptan:

"Yarın sabah sular yükselince..." diye cevap verdi.

Bay Fogg hiçbir şaşkınlık göstermeksizin, "Ya!" diye cevap verdi.

O sırada Paspartu da oradaydı. Utanmasa, kılavuz kaptanı kucaklayacaktı. Oysa Fix, kafasını koparmak arzusuyla yanıp tutuşuyordu.

Bay Fogg:

“Yokohama’ya giden geminin adı ne?” diye sordu.

“Cartanic...” dedi kılavuz.

“Fakat bu dün kalkacak gemi değil miydi?”

“Evet ama kazanlarından biri bozuldu ve onarılması için yarına kaldı.”

“Teşekkür ederim...” dedi Bay Fogg.

Saat birde, Rangon rıhtıma yanaşmış, yolcular birer ikişer karaya çıkmaya başlamışlardır.

Cartanic, ancak ertesi sabah beşte yola çıkacak olduğuna göre, daha vakitleri vardı. Gemiden indikleri zaman Bayan Auda’yı tahtırevana bindirip bir otele gittiler.

Phileas Fogg, genç kadın için bir daire tuttu. Sonra Bayan Auda’nın akrabası olan kişiyi aramaya gitti. Paspartu’yu da genç kadının yanına bıraktı.

Bay Fogg borsaya gidip “Jejeeh” adlı bir kişiyi sordu. Bir tacir, bu adamı tanıyordu. İki yıldan beri Çin’de oturmadığını, Avrupa’ya gittiğini söylemişti.

Phileas Fogg otele dönüp Bayan Auda’ya olanları anlattı. Bayan Auda:

“Ben şimdi ne yapacağım, Bay Fogg?” diye sordu.

“Yapacağınız gayet basit. Bizimle birlikte gelirsiniz olur biter.”

Karar verilmişti. Bay Fogg, Paspartu’ya seslendi:

“Koş Carnatic vapuruna üç tane kamara bileti al.”

Paspartu hemen otelden ayrıldı.

Paspartu hemen Carnatic gemisinin yanaşmış olduğu limana gitti. Orada dedektif Fix’i gördü; ama hiç hayret etmedi. Fakat Fix onu görünce fena

hâlde bozuldu.

Fix çok sinirliydi. Çünkü tutuklama emri yine gelmemişti. Paspartu:

“Eee, Bay Fix, bizimle Amerika’ya kadar gelmeye karar verdiniz mi?” diye sordu.

Fix dişlerini gıcırdatarak cevap verdi:

“Evet.”

“Haydi gelin, siz de bir kamara bileti alın!”

Sonra ikisi de gişenin bulunduğu yere yürüdüler. Dört kişi için kamaralar ayırttılar. Fakat memur onlara şöyle dedi:

“Cartanic’in onarımı tamamlandı. Bu yüzden vapur önceden haber verildiği gibi yarın sabah değil, bu gece saat sekizde hareket edecektir...”

“Ne güzel. Bu değişiklik bizim efendinin daha çok işine gelecek. Hemen ona haber vereyim.”

Tam o sırada Fix ani bir karar verdi. Paspartu’ya her şeyi anlatacaktı. Belki de bu yolla Bay Fogg’u birkaç gün daha alıkoyabilecekti. Fix arkadaşına:

“Haydi! Gidelim de bir yerde bir iki kadeh içelim...” dedi.

Nasıl olsa Paspartu’nun vakti vardı. Onun için Fix’in davetini kabul etti. İkisi birlikte bir meyhaneye girdiler. İki şişe Porto şarabı getirdiler. Paspartu bol bol içti. Fix’de fazla içmiyor beri yandan da arkadaşının hiçbir hareketini gözden kaçırmıyordu. Havadan sudan konuştular. Şişeler boşalınca, Paspartu, vapurun kalkışıyla ilgili gelişmeyi efendisine bildirmek için ayağa kalktı; ama Fix onu alıkoymak istiyordu.

“Dur biraz...” dedi.

“Bir şey mi var, Bay Fix?”

“Paspartu, bazı şeyler söyleyeceğim sana.”

Paspartu, kadehinin dibinde kalan birkaç damla şarabı da içerek:

“Ciddi bir şey mi?” diye sordu şaşkınlıkla. “Bundan da yarın söz ederiz canım. Bu günlük vaktim yok...”

Fix:

“Dur biraz yahu...” dedi. “Efendin Bay Fogg’la ilgili bir şey söyleyeceğim sana...”

Paspartu, efendisinin adı geçince arkadaşının yüzüne dikkatli dikkatli baktı. Fix’in yüzünde acayip bir ifade var gibiydi. Tekrar yerine oturdu.

“Ne söyleyeceksin bana bakalım?” diye sordu.

Fix elini arkadaşının koluna koydu, sesini alçaltarak:

“Benim kim olduğumu anlamıştın, değil mi?”

Paspartu gülümseyerek:

“Tabii...” dedi.

“Öyleyse her şeyi anlatayım...”

“Ben zaten her şeyi biliyorum; ama bir de siz anlatın bakalım. Yalnız daha önce şunu söyleyeyim ki, o baylar boş yere para harcıyorlar...”

Fix:

“Boş yere mi?” dedi.

Hiçbir şey anlamaz hâle gelmişti. Fix gözlerini dikerek sordu:

“İyi ama sen benim kim olduğumu sanıyorsun?”

“Siz bu Reform klüp üyelerinin adamı değil misiniz? Ödeviniz de efendimin yapmakta olduğu bu yolculuğu engellemek değil mi? Aşağılık bir iş bu doğrusu... Ben, sizin kim olduğunuzu çoktan anlamıştım ama Bay Fogg’a bunu söylemeye gerek görmemiştim.”

Fix atılarak sordu:

“Bir şey biliyor mu o şimdi?”

Paspartu kadehini bir kere daha boşaltarak cevap verdi:

“Hayır, hiçbir şeyden haberi yok.”

Fix, onu efendisinin suç ortağı sanmıştı ama ortada böyle bir şey yoktu. Kendi kendine, “Madem efendisinin suç ortağı değil, bana yardım eder öyleyse...” dedi.

Dedektif ikinci defa kararını vermişti. Zaten bekleyecek vakti de yoktu. Her ne pahasına olursa olsun, Fogg’u Hong Kong’da tutuklaması gerekiyordu.

“Ben Reform klübün üyelerinin adamı değilim... Ben polis hafiyesiyim. İngiliz polisi bana bir görev verdi...”

“Nee? Siz polis hafiyesi misiniz?”

“Evet. Durun da ispat edeyim size. İşte kimliğim.”

Sonra cüzdanından bir kâğıt çıkarıp Paspartu’ya gösterdi. Uşak, şaşkın şaşkın Fix’in yüzüne bakıyordu. O sözüne devam etti:

“Bay Fogg’un giriştiği o bahis var ya. Bir bahaneden başka bir şey değil... Sen de buna kanmışsın. Yalnız sen değil, Reform klüpteki arkadaşları da kanmışlar. Senin bilmeden Bay Fogg’a suç ortağı olmanda onun çıkarı var, anladın mı?”

Paspartu:

“Neden?” diye bağırdı.

“Dur da anlatayım sana. 28 Eylül günü İngiltere bankasından elli beş bin İngiliz sterlini çalındı ama çalan adamın eşgali de tespit edildi. İşte bu tıpa tıp efendinin eşgaline uyuyor...”

Paspartu iri yumruğunu masaya indirerek:

“Yok canım!” dedi. “Benim efendim dünyanın en namuslu adamıdır...”

Fix cevap verdi:

“Ne malum? Sen onu tanımıyorsun bile? Onun yanına tam yola çıkacağı gün girdin. O da saçma bir şeyi bahane edip bavul bile almadan yola çıktı. Yalnız içi para dolu bir çanta götürüyor? Sonra sen de onun için ‘namuslu adamdır’ diyorsun.”

Zavallı delikanlı durmadan, “evet, evet” diye tekrarlayıp duruyordu. Büyük bir şaşkınlık içindeydi:

“Böyle olunca, sen de onun suç ortağı olarak tutuklanmak istir misin?”

Paspartu, başını iki avucunun içine almıştı. Bayan Auda’yı bunca tehlikeyi göze alarak kurtarmış olan bu mert ve yiğit adam bir hırsızdı ha? Aleyhinde kanıt vardı! Fakat o yine de efendisinin suçlu olduğuna inanamıyordu. Sonra:

“İyi ama benden ne istiyorsunuz?” dedi.

“İstediğim şu. Ben buraya kadar Bay Fogg’un peşini bırakmadım. Londra’dan tutuklama emri istemiştim ama bir türlü gelmedi. Onun için Fogg’u Hong Kong’da alıkoymak istiyordum. Sen de bu işte bana yardım edeceksin...”

“Ben yardım edeceğim ha!..”

“Sonra, İngiltere bankasının parayı bulana vereceği iki bin sterlinlik ödül var ya, onu da seninle yarı yarıya bölüşürüz, iyi mi?”

Paspartu ayağa kalkmak istedi ama yere yuvarlandı. Vücudunda güç kalmadığını hissediyordu:

“Olmaz böyle şey!” diye bağırdı. “Bakın Bay Fix, bana söylediklerinizin hepsi doğru bile olsa... Hatta, efendim sizin aradığınız hırsızın ta kendisi de olsa... Ben onu arkadan vuramam... Hayır... Dünyanın bütün altınlarını da verseler ona bunu yapamam...”

“Kabul etmiyorsun demek?”

“Kabul etmiyorum.”

“Eh, öyleyse sana hiçbir şey söylemediğimi farz et. Şimdi de içelim, ha?”

“Evet, içelim.”

Paspartu gittikçe daha fazla sarhoş olmaya başladığını hissediyordu. Fix, ne pahasına olursa olsun onu efendisinden ayırmak gerektiğini anlamış olduğu için zavallı genci sızdırıncaya kadar sarhoş etmeye karar verdi. Masanın üstünde birkaç tane afyon dolu çubuk duruyordu. Bunlardan birini

alıp Paspartu'nun avucuna yerleştirdi. Zavallı uşak çubuğu alıp dudaklarına götürdü, sonra da yattı. Birkaç nefes çekince uyuşturucunun etkisiyle başı döndü ve yere yuvarlandı.

Fix kendi kendine, "hele şükür" dedi. "Bu sızdı ya, efendisi Cartanic gemisinin hemen kalkacağını vaktinde haber alamayacak. Ama yola çıksa bile yanında bu Fransız olmadan yola çıkmış olacak."

Bunlar olurken Bay Fogg ile Bayan Auda dinleniyorlardı. Paspartu ne akşam, ne de sabah gelmişti otele. Bay Fogg hiç şaşırmamıştı buna.

Sabah olunca Bayan Auda ile birlikte rıhtıma gittiler. Cartanic yoktu. Bay Fogg geminin akşam kalktığını öğrendi. Uşağını burada bulacağını sanıyordu ama o da yoktu. Bayan Auda merak etmeye başladı.

Fix ise otelden beri onları izliyordu. Bir fırsatını bulup konuştu.

"Afedersiniz ama uşağınızı burada bulacağımı sanıyordum."

Bayan Auda:

"Nerede olduğunu biliyor musunuz?"

"Sizinle değil mi? Cartanic onarımı bitirip on iki saat önce kalkmış. Öteki gemi sekiz gün sonra geliyor."

Fix bunları söylerken içten içe seviniyordu. Bay Fogg:

"Ama Hong Kong limanında başka gemiler de var galiba..." dedi. Bay Fix bu sözün üzerine yumruk yemiş gibi oldu.

Daha sonra arayıp "Tankadere" adlı bir vapur buldular. Güçlü bir motoru vardı. Ancak kaptan Yokohama'ya değil de Şhangay'a götürecekti. Çünkü Amerika'ya gidecek vapur buradan kalkıyordu.

Bay Fogg bunu duyunca hemen kabul etti. Günde yüz İngiliz sterlini ve zamanında varırlarsa iki yüz İngiliz sterlini daha verecekti.

Hazırlanıp vapura bindiler. Fix'de onlarla beraberdi. Fix şöyle düşünüyordu: "Bay Fogg centilmen bir hırsızdı galiba?" Çünkü yol masrafını o veriyordu. Vapur hareket etti. Bay Fogg ile Bayan Auda,

güvertede rıhtıma bakıp Paspartu’yu arıyorlardı. Paspartu hâlâ ortalıkta yoktu.

Fix de Paspartu’ya kalleşlik ettiğini düşünüyordu. Esrarın etkisi daha geçmedi. Bu yüzden meyhaneciden onu polise teslim edip ülkesine gönderilmesini istedi. Yanına da biraz para bıraktı.

Çin denizinde bir fırtına başladı. Öyle ki, sağlam bir gemi olmasa, alabora olurdu. Kaptan güçlükle dalgalardan kurtardı Tankadere’yi.

Kasımın on birinde, saat yedide Şhangay’a üç mil kalmıştı. O sırada kaptan okkalı bir küfür savurdu. İki yüz sterlinlik ödülü kaçırıyordu herhâlde.

Yine o sırada ufukta, bacasından dumanlar saçan kara, uzun bir tekne görüldü. Bu gelen, Amerikan gemisiydi. Tam saatinde hareket etmişti. Bay Fogg gemiyi kaçırmıştı. Kaptan John büsbütün ümitsizlikle:

“Allah kahretsin!” diye bağırdı.

Phileas Fogg sadece:

“İşaret ver...” dedi.

Tankadere’de küçük bir top vardı. Sisli havalarda bu topla işaret verilirdi. Top hemen dolduruldu, Kaptan topu ateşleyeceği sırada, Phileas Fogg:

“Bayrağı yarıya indir...” dedi.

Hemen söyleneni yaptılar. Bu geminin yardım istediği anlamına geliyordu. Phileas Fogg dışında gemidekilerin tümü çok heyecanlıydılar.

Amerikan gemisi belki bu durumda bir an için yolunu değiştirip yelkenlinin yanına gelecekti.

Bay Fogg:

“Ateş!..” diye bağırdı.

Küçük bronz topun gürleyişi de hava da çınladı.

Paspartu ise Carnatic gemisindeydi. Meyhanede esrarın etkisinden kurtulup kendisini zor dışarı atmıştı. Rıhtıma gelip Carnatic’i hareket

ederken yakalamış, gemiye binince de efendisiyle bayan Auda'yı boşu boşuna aramıştı. Onlara geminin kalkacağını haber verememişti. Afyonun etkisi yavaş yavaş geçiyordu. Sonra aklına Fix geldi. Öfkelenerek yumruğunu sıktı ve daha sonra içinden "ben sana gösteririm!" dedi. Keşke efendisine Fix'in dedektif olduğunu söyleseydi.

13 Kasım sabahı gemiden inen Paspartu, isteksizce karaya çıktı. Geceyi bir parkta geçirdi. Ertesi gün ne yapacağını düşünüyordu.

Ertesi gün açlıktan bitkin bir hâlde "ne yapıp edip karnımı doyurmalıyım" diye düşündü.

Bir iş bulmalıydı. Sonunda Amerika'ya gidecek olan bir gemide iş buldu. Bu bir sirk gemisiydi. Gitmeden önceki son temsillerini veriyordu. Paspartu buraya cambaz olarak girdi. Şarkı da söyleyecekti. Çünkü gençken bu işleri yapmıştı.

Temsil başlamıştı. Göstericiler inanılmaz hareketler yapıyorlardı. Temsilin sonunda "insandan piramit" yapılacaktı. Bunu, yüzlerine geçirdikleri uzun tahta burun yardımıyla yapacaklardı. Paspartu da bunların arasındaydı. Sahneye girerek piramidin tabanını meydana getiren öteki arkadaşlarının yanında durdu. Sonra öteki cambazlar gelip üst üste burunlarına yerleştiler. Tiyatronun tavanına kadar yükselmiş insandan piramit meydana getirdiler.

Kulakları patlarcasına yükselen bir alkış tufanı başlamıştı. Orkestra ise bütün hızıyla çalıyordu. Birden piramit sarsıldı, denge bozuldu, tabandaki burunlardan biri eksilince, insanların oluşturduğu anıt da birden yıkılıverdi. Kabahat Paspartu'daydı. O hâliyle sahneden aşağı fırlamış, galerinin sağ tarafına tırmanarak seyircilerden birinin ayaklarına kapanmıştı. Bir yandan da;

"Ah efendim, sevgili efendim!" diye bağırıyordu.

"Sen misin, Paspartu?"

"Öyleyse hadi bakalım, doğru vapura."

Bayan Auda yaptıkları yolculuğu ve yol arkadaşları olan Fix'i anlattı. Paspartu, Fix'i duyuncu hiçbir şey belli etmedi. Efendisine her şeyi anlatma zamanının gelmediği düşüncesindeydi.

Pasifik okyanusu çok sakindi, gemi hızla yol alıyordu. Fix ise ortalarda yoktu. Yokohama'da İngiliz konsolosluğuna gittiğinde tutuklama emri gelmişti. Yalnız bu yazı kırk gün önceki tarihi taşıyordu. Bombay'dan beri Fix'in peşinden gelmişti çünkü. Ne yazık ki artık işe yaramıyordu. Çünkü Bay Fogg İngiliz topraklarından çoktan ayrılmıştı. Buna çok öfkelendi. İlk öfkesi geçtikten sonra:

"Peki..." dedi kendi kendine, "Burada işe yaramıyor ama İngiltere'de pekâlâ yarar."

Fix, böylece kararını verdikten sonra, hemen General Grant vapuruna bindi. Bay Fogg ile Bayan Auda'da vapurdaydılar. Fakat Paspartu'yu hem de o acayip kılıkta görünce, Fix pek şaştı. Paspartu, yaptığı kalleşliğin muhakkak hesabını soracak, bu yüzden bütün işler berbat olacaktı. Vapur kalabalıktı. Fix, uşağın kendisini göremeyeceğini sanıyordu. Fakat tam o gün geminin baş tarafında ikisi burun buruna geldiler.

Paspartu, Fix'in gırtlağına sarılıp onu bir güzel dövdü. Paspartu rahatlamıştı ama Fix de berbat bir hâldeydi. Yerinden kalkarak söze başladı:

"Bana dayak attın ama ziyanı yok..." dedi. "Bunu bekliyordum zaten. Şimdi beni dinle. Bugüne kadar Bay Fogg'un aleyhindeydim ama şimdi ben de ondan yanayım..."

"Hele şükür!" diye bağırdı Paspartu. "Nihayet onun hırsız olmadığına inandın değil mi?"

"Hayır, onun hırsız olduğuna hâlâ eminim. Dur, gitme, konuşayım. Tutuklama emri gelsin diye onu yolundan alıkoymaya çalıştım. Bu uğurda elimden geleni geri koymadım. Onu buralarda tutuklama emrim yok. Şimdi de Bay Fogg İngiltere'ye dönüyor galiba, değil mi? Ben de onun peşinden gideceğim. Ve bundan sonra onun yolu üzerindeki bütün engelleri gidermek için çalışacağım. Oyunumu değiştirdim artık..."

Paspartu, dedektif Fix'i büyük bir dikkatle dinlemişti, hafiyenin doğru söylediğine aklı yattı.

"Şimdi barıştık mı?"

"Barıştık diyemem. Ama iş birliği yapabiliriz. Fakat en ufak bir kalleşlik daha yaptığını görürsem bu kez kafanı kırarım, ona göre..."

Ertesi akşam saat altıya çeyrek kala yolcular gara ulaştılar ve trenin kalkmaya hazır olduğunu gördüler. Bay Fogg, Bayan Auda, Paspartu ve Fix trene bindiler. Yol düzgün olduğu için tren hızlı gidiyordu. Gece olmuştu. Ortalık zifiri karanlık, hava soğuk, gökyüzü bulutluydu. Soğuktan tren hızını azaltmıştı. Neredeyse kar yağacaktı.

Vagondaki yolcular pek az konuşmaktaydılar. Paspartu, hafiye Fix'in yanına oturmuştu ama onunla konuştuğu yoktu.

Tren yola çıktıktan bir saat sonra kar yağmaya başladı. Pek ince bir kardı bu, treni geciktirecek cinsten değildi.

Tren, San Francisco'dan kalktığından beri dokuz yüz mil yol almıştı. Ertesi gün 7 Aralık'tı. Green River istasyonunda bir çeyrek saat durdu.

Phileas Fogg, soğuk bir şekilde de olsa genç kadına her gün derin bir bağlılık beslediğini her hâliyle gösteriyordu. Bayan Auda da bu yüzden Phileas Fogg'a bağlanmıştı. Bu duygulara şimdilik sadece minnet duygusu gözü ile bakıyordu. Trende zaman bir türlü geçmek bilmiyordu. Fix:

"Oyun oynamaya ne dersiniz, Bay Fogg?"

"İskambil biliyor musunuz?"

"Tabii."

"O hâlde oynayalım."

Hemen oyuna başladılar. Oyuna öyle daldılar ki, trenin nerede olduğunu bilmiyorlardı. New York'a ulaşmak için dört gün dört gece yeterli olacaktı.

Sabahın sekizinde, Mac Pharsen kalesi önünde trene Kızılderililer saldırdılar. Trende çarpışma ve boğuşmalar oluyordu. Böylece Kızılderililer kaçtılar.

Kondüktör lokomotifi trene bağladı ve hemen hareket ettirdi. Fakat bu sırada Bay Fogg, Bayan Auda ve Fix, o sırada yakında bulunan gardaydılar. Trenin sesini duyunca, Bay Fogg dışarı çıkıp bağırdı; ama gürültüden sesi duyulmuyordu. Tren gitmişti bile. Daha sonraki tren yarın sabah gelecekti. Phileas Fogg tam yirmi saat geç kalmıştı.

Bu gecikmeye en çok Paspartu üzülmüştü.

Ertesi sabah polis hafiyesi Fix, Bay Fogg’a yaklaştı:

“Sahiden işiniz acele mi sizin?” diye sordu.

Phileas Fogg:

“Evet, sahiden acele!” diye cevap verdi.

“Peki, bu Kızılderililer sizi yolunuzdan alıkoymasalardı, New York’a 11 Aralık günü varmış olacaktınız, değil mi?”

“Evet. Böylece oraya vapurun kalkış zamanından on iki saat önce varmış olacaktım.”

“Peki. Şu hâlde yirmi saat geciktiniz. On ikiden yirmiye sekiz ister. Demek ki sekiz saat kazanmak zorundasınız. Bunu denemek ister misiniz?”

“Nasıl? Bunca yolu yaya giderek mi?”

“Hayır, kızakla. Yelkenli kızakla yani. Bir adam geldi: ‘Benim yelkenli kızağım var, isterseniz sizi götüreyim’ dedi.”

Bu adam geceleyin gelip polis hafiyesiyle konuşmuştu. Ama Fix onun teklifini kabul etmemişti.

Phileas Fogg, Fix’e cevap vermedi ama dedektif istasyonun önünde dolaşmakta olan o adamı görünce Bay Fogg ona doğru ilerledi. Biraz sonra Phileas Fogg’la Mudge adlı bu Amerikalı bir kulübeye girdiler.

Orada Bay Fogg epey acayip bu taşıt aracını gözden geçirdi. Bu dört köşe tekne gibi bir şeydi. İki uzun tahtanın üzerine yerleştirilmişti. Bu acayip kızak beş altı kişi alabilecek kadardı. Bir direğe geniş bir branda bezinden yelken çekilmiş, direk, tekneye sıkı sıkı tutturulmuştu. Tekne gibi şeyin arkasındaki dümen, bu acayip taşıt aracını istenen tarafa doğru sürmeye yarıyordu.

Kışın ova buz tutup kar yüzünden işlemez hâle gelince bu kızaklar, çok kısa zaman içinde bir istasyondan ötekine giderler.

Bay Fogg’la bu kara gemisinin kaptanı çabucak uyuştular. Rüzgâr elverişliydi. Mudge:

“Hiç merak etmeyin, birkaç saatte Omaha istasyonuna ulaştırırım sizi...”

Saat sekizde kızak harekete hazırdı. Yolcular kızağın tekne kısmına binerek yol battaniyelerine sımsıkı sarılmışlardı. İki kocaman yelken de açılınca rüzgârın tesiriyle kızak saatte kırk mil hızla sertleşmiş karın üstünde ilerlemeye başladı.

Rüzgâr düşmese, Omaha'ya beş saatte varmak Mudge'nin işine geliyordu. Çünkü Bay Fogg her zaman olduğu gibi, Omaha'ya vaktinde varmak şartıyla ona da dolgun bir ödül verecekti.

Saat daha bir olmamıştı ki bu usta kılavuz dümeni bıraktı. Yelkenlerin hepsini birden indirdi. Fakat kızak bir kere hız almış olduğu için, yelkensiz olduğu hâlde yine de yarım mil kadar gidip sonunda durdu. Mudge, kardan bembeyaz birkaç damı göstererek:

"Geldik..." dedi.

Gerçekten de gelmişlerdi. Evet, nihayet bu istasyona gelmişlerdi. Buradan da Amerika'nın doğusuna her gün birkaç tren kalkmaktaydı. Hepsi yere indiler. Bay Fogg, Mudge'ye söz verdiği gibi parayı ödedi. Paspartu, Mudge'nin elini arkadaşça sıktı. Sonra hep birden Omaha istasyonunun yolunu tuttular.

Harekete hazır olan bir trene bindiler. Tren Des Maines ve Iowo City'den geçerek Iowo eyaleti içinde hızla yol aldı. Geceleyin Illinois eyaletine girdi. Ertesi gün ayın onu idi. Tren akşamın dördünde Chicago'ya geldi.

Chicago'da trenden bol bir şey yoktu. Bay Fogg hemen bir trenden ötekine geçti. Tren bütün hızıyla yola koyuldu. Nihayet Hudson Nehri göründü. Ve 11 Aralık gecesi saat on biri çeyrek geçe tren istasyona girip Cunard Lina vapurlarının yaklaştıkları rıhtımın sol tarafında durdu.

Ne yazık ki Liverpool'a gidecek olan Chines adlı vapur tam kırk beş dakika önce kalkmıştı.

İngiliz centilmeni, kıyıdan bir palamar boyu uzakta demirlenmiş bir ticaret gemisi gördü. Bacasından çıkan kara kara dumanlara bakılırsa yakında yola çıkacaktı.

Phileas Fogg, bir sandal çağırdı ve Henriatta adlı bu gemiye gitti. O zaman geminin teknesinin sacdan, üst kısımlarının da tahtadan olduğunu gördü.

Phileas Fogg güverteye çıktı ve kaptanı sordu. Geminin kaptanı da hemen geldi. Bay Fogg:

“Kaptan siz misiniz?” diye sordu.

“Evet, benim. Bir iş mi vardı, bayım?”

“Yola mı çıkıyorsunuz?”

“Evet... Bir saate kadar...”

“Nereye yük aldınız?”

“Hiçbir yere. Yük almadım, boş gideceğim.”

“Yolcu da almadınız mı?”

“Hayır. Zaten ben hiç yolcu almam. Yolcu dediğin de yük sayılır ama insana ayak bağı olur. Gemi de yolludur, saatte on iki mil yapar.”

“Peki beni Liverpool’a götürür müsünüz? Üç de arkadaşım var...”

“Hayır, gidemem.”

“Gidemez misiniz?”

“Hayır, bayım! Bordeux’a gideceğim...”

“Kaç para isterseniz veririm.”

Kaptan çok sert bir tavırla reddetmişti.

Phileas Fogg:

“Evet ama Henriatta’nın armatörleri bunu duyarlarsa...” diyecek olduysa da, kaptan sözünü yarıda kesti:

“Armatör de, kaptan da hepsi benim, gemide benim kendi malım...” dedi.

“Peki, gemiyi bana kiralayın.”

“Hayır.”

“Öyleyse satın.”

“Hayır.”

Phileas Fogg’un kılı bile kıpırdamadı. Şimdiye kadar para sayesinde her güçlüğü devirmişti. Fakat bu sefer para da hiçbir işe yaramayacaktı.

Fakat Phileas Fogg’un aklına yine bir şey gelmişti.

“Peki, öyleyse beni Bordeux’ya götürün, olmaz mı?”

“Hayır, iki yüz dolar da verseniz götürmem.”

“Ben size iki bin dolar vereceğim... Hem de adam başına, kaptan!”

“Adam başına mı?”

“Evet, adam başına...”

“Dört kişiydiniz galiba?”

“Dört kişiyiz...”

Kaptan Speedy bu teklife çok sevinmişti. Yolunu değiştirmeden adam başına iki bin dolar alacaktı. Onun için kısaca:

“Saat dokuzda kalkacağım. Arkadaşlarınızla beraber o saatte gelirsiniz...” dedi.

Bay Fogg da:

“Tam saat dokuzda gemide oluruz...” cevabını verdi.

Hengrietta demir aldığı sırada dördü de gemideydi. Polis hafiyesi Fix de onlarla beraber yolculuk yapıyordu. Hem de bedava... Paspartu, bu son yolculuğun kaç dolara mal olduğunu öğrenince, “eyvah!” çekti ki, işitenler acıyıp kaldı.

Fix’e gelince o da içinden şunları geçiriyordu: “İngiltere bankası bu işten zararsız kurtulamayacak galiba.”

Phileas Fogg, Londra’ya vardıkları zaman yol boyunca birkaç tomar banknotu daha sağa sola saçmazsa, para dolu çantadan yedi bin İngiliz sterlininden fazlası eksilmiş olacaktı.

İlk günlerde yolculuk çok iyi geçti. Deniz pek sert değildi. Rüzgâr hep kuzeydoğudan eseceğe benziyordu. Yelkenler de açılınca, Henrietta sahici bir transatlantik gibi yol alıyordu.

Otuz sekiz saatten beri Bay Fogg sağa sola geziniyordu. Bu arada tayfalara para verip onlara gemiyi Liverpool'a götürmeyi kabul ettirdi. Sonra hemen Kaptan Speedy'yi kamarasına kilitleyip geminin kumandasını eline aldı.

Artık gemiyi Phileas Fogg idare ediyordu. Paspartu buna çok sevinmişti. Ama Fix çok şaşırmış, hayret etmişti. Bayan Auda ise korkuyordu.

Ayın on üçünde Ternöv adalarının yakınından geçtiler. Buralar tehlikeli yerlerdi. Hele kışın burada sık sık sis olur, korkunç fırtınalar patlak verirdi. Ama şimdi hava normaldi, rüzgâr esiyordu.

16 Aralık günü, Londra'dan yola çıkışın yetmiş beşinci günüydü. Henüz gecikmemişlerdi. Fakat gel gelelim, o gün çarkçıbaşı güverteye çıktı. Bay Fogg'un yanına gelip epey sert bir şekilde konuştu. Paspartu konuşulanları çok az da olsa işitmişti.

İki gün sonra, ayın on sekizinde kömür bitti. O gün öğleye doğru geminin harita üzerindeki durumunu tespit ettikten sonra, Phileas Fogg, Paspartu'yu çağırdı:

"Git Kaptan Speedy'i al, derhal buraya getir..." dedi.

Biraz sonra kaptan bağırarak, küfürler savurarak, pür hiddet güverteye çıktı. Duyduğu öfke soluğunu kesecekti neredeyse... Hemen:

"Neredeyiz?" dedi.

Bay Fogg hiç istifini bozmadan cevap verdi:

"Liverpool'dan yedi yüz yetmiş mil uzaktayız..."

Kaptan Speedy:

"Korsan herif! Gemimi kaçırdın! Beni hapsettin!.." diye bağırdı.

"Çağırmamın sebebi şu..." dedi Fogg, yine oralı olmadan. "Gemiyi bana satar mısın?"

“Hayır, satmam. Ölürüm de yine sana satmam.”

“Evet ama gemiyi yakmak zorunda kalacağım...”

“Gemiyi yakmak ha? Bu geminin bedeli elli bin dolardır, anladın mı sen?” diye bağırdı. Öfkeden doğru dürüst bağıramıyordu bile...

Phileas Fogg:

“İyi ya... Al sana yetmiş bin dolar...” dedi, sonra da kaptana bir deste banknot uzattı.

Kaptan birden yumuşayıvermişti.

Kaptan Andrew Speedy parayı cebine indirdikten sonra, Bay Fogg ona:

“Sakın bu işe şaşayım deme...” dedi ve şöyle devam etti: “Eğer 21 Aralık günü akşam sekizi kırk beş geçe Londra’ya varamazsam, tam yirmi bin İngiliz sterlini kaybetmiş olacağım...

21 Aralık günü on ikiye yirmi kala Phileas Fogg ve ekibi, sonunda Liverpool rıhtımına ayak bastılar. Londra artık altı saat uzaktaydı.

Fakat o sırada Fix, onun yanına yaklaşarak elini omzuna koydu, cebinden tutuklama emrini çıkarıp göstererek:

“Phileas Fogg sen misin?” diye sordu.

“Evet. Benim... Bilmiyor musun?”

“Öyleyse seni kraliçe adına tutukluyorum...” dedi.

Phileas Fogg tutuklanmıştı. Liverpool gümrüğünün bir odasına kapatılmış durumdaydı. Londra’ya naklini beklerken, geceyi burada geçirecekti.

Tutuklama sırasında Paspartu dedektifin üzerine atlamak istediyse de polisler onu tuttular. Bayan Auda, bu beklenmedik olay karşısında korkmuştu. Paspartu ona durumu anlattı.

Bay Fogg bir sıranın üzerinde hareketsiz duruyordu. Şu anda bütün servetini yitirip beş parasız kalmış, iflas etmişti. Üstelik hırsız sanılarak tutuklanmıştı. Programda şöyle bir satır vardı: 21 Aralık cumartesi... Liverpool.

Bay Fogg bu satırın üzerine; “80. gün, sabah saat 11. 40...” diye ekledi.

Gümrük binasının saati biri çaldı. Şu anda bir eksprese binebilse akşam saat sekizi kırk beş geçeden önce Londra’ya ve Reform klübe varabilirdi. Alnı hafifçe kırıştı.

Saat ikiyi otuz üç geçe dışarıda bir gürültü koptu, açılan kapıların sesleri işitildi. Paspartu’nun, dedektif Fix’in bağıra çağıra bir şeyler söylediklerini işitiyordu. Phileas Fogg’un gözleri bir an için parladı.

Odanın kapısı birden açılıverdi. Phileas Fogg, Bayan Auda’yı, dedektif Fix’i ve Paspartu’yu karşısında buldu. Hepsi birden ona doğru koştular.

Fix soluk soluğaydı, saçı sakalına karışmıştı... Konuşacak durumda değildi:

“Şey... Bay Fogg...” diye kekeledi. “Affedersiniz, Bay Fogg... Yanlışlık... ama bu kadar olur... Aksilik... Hırsızı üç gün önce yakalamışlar. Siz... özgürsünüz artık.”

Phileas Fogg serbestti ha! Doğruca dedektifin üzerine yürüdü. Adamın gözünün içine baktı. Hayatında hiç yapmadığı bir işi yaptı. İki kolunu geriye çekerek ani bir darbe ile iki yumruğunu birden Fix’in suratına indirdi.

Paspartu bir an için saygıyı, sırayı unutarak kendini boks maçında sanıp bağırdı:

“Yaşa, vur! Daha vur!”

Fix yere yıkıldı ama tek kelime söylemedi. Bunu hak etmişti çünkü. Bay Fogg’la Bayan Auda ve Paspartu hemen gümrük binasından ayrıldılar. Bir arabaya atladılar ve birkaç dakika içinde Liverpool garına ulaştılar.

Phileas Fogg:

“Londra’ya gidecek bir ekspres var mı acaba?” diye sordu.

Saat ikiyi kırk geçiyordu. Ekspres kalkalı otuz beş dakika olmuştu.

Yanlışlık yok. Tamam o zaman. Phileas Fogg özel bir tren hazırlattı. Fakat birtakım servis zorunlulukları yüzünden, tren gardan ancak saat üçte

kalkabildi.

Saat üçte kalkan tren, Londra’ya doğru yıldırım hızıyla gidiyordu. Liverpool Londra arasını beş buçuk saatte alması gerekiyordu. Yol açık olunca bu pekâlâ yapılabilirdi. Fakat arada duraklamak zorunda kaldılar. Bu yüzden Londra garına geldikleri zaman, şehirde bütün saatler sekiz elliyi gösteriyordu.

Phileas Fogg bu koskoca dünya turunu yaptıktan sonra, bu hesapça Londra’ya beş dakika geç gelmiş oluyordu. Bu yüzden de giriştiği bahsi kaybediyordu.

Ertesi gün Saville Row’daki komşular, Bay Fogg’un eve dönmüş olduğunu duysalar pek şaşırırlardı. Çünkü kapılar, pencereler sımsıkı kapalı duruyor, dıştan bakılınca evde hiçbir değişiklik olduğu görülmüyordu. Gerçekten de gardan ayrılır ayrılmaz Phileas Fogg, Paspartu’ya “Git, yiyecek bir şeyler al” demiş ve evine dönmüştü.

İngiliz centilmeni yemiş olduğu bu darbeyi her zamanki soğukkanlılığı ile karşılıyordu. Mahvolmuştu. Hem de o polis hafiyesi olacak aptalın yaptıkları yüzünden...

Yola çıkarken yanında götürdüğü paradan pek az bir şey kalmıştı. Bütün serveti Baring Borthers bankasına yatırmış olduğu o yirmi bin İngiliz sterlininden ibaretti. Fakat onu da Reform klüpte bahse girdiği arkadaşlarına verecekti. Gerçi bunca masraf ve sıkıntıdan sonra bahsi kazansa da eline geçecek para onu tatmin etmeyecekti; ama kaybettiği için beş parasız kalmıştı. Fakat o sırf şeref, namus uğruna bu bahse tutuşmuş bulunuyordu. Bay Fogg kararını vermişti bile. Şimdi ne yapmak gerektiğini çok iyi biliyordu.

Saville Row’daki evin bir odası Bayan Auda’ya verilmişti. Genç kadın yorgunluktan ve umutsuzluktan bitkin bir durumdaydı.

Paspartu, belli etmeksizin efendisinin hiçbir hareketini gözden kaçırmıyordu. Fakat bu saf çocuk, her şeyden önce kendi odasına koşmuş, seksen günden beri yanmakta olan havagazı lâmbasını söndürmüştü. Kapıdaki posta kutusunda da havagazı şirketinin bir faturasını bulmuştu. Bu yüzden, kendisinin yol açtığı bu masraflardan birini olsun kesmek gerektiği düşüncesindeydi.

Gece bitmişti. Ertesi gün Bay Fogg, Paspartu’yu çağırdı:

“Bayan Auda’ya kahvaltı hazırla...” dedi. “Bana da bir fincan çayla bir dilim kızarmış ekmek getir yeter. Sonra ben öğle ve akşam yemeklerinde bulunmayacağım. İşlerime çekidüzen vermem gerekiyor. Sen artık Bayan Auda’ya söyle de, benim kusuruma bakmasın, olmaz mı? Ben aşağıya inecek değilim. Yalnız akşamüzeri bir aralık Bayan Auda ile konuşacağım...”

Paspartu o gün yapılacak işleri böylece öğrendi. Yapacak başka işi yoktu. Paspartu odadan çıkıp genç kadının yanına gitti. Efendisinin söylediklerini ona anlattı. Sonra şunları ekledi:

“Bayan Auda, ben bu işte bir şey yapamam. Efendimin üzerinde hiçbir etkim yok çünkü. Ama siz belki...”

Bayan Auda:

“Benim ne etkim olabilir ki?” dedi. “Bay Fogg kimsenin sözüne bakacak biri değil. Kendisine ne büyük bir minnetle bağlandığımın farkına vardı mı acaba? Gönlümden geçenleri anlayabildi mi ki? Bak Paspartu; sen bir an bile onun yanından ayrılma. Benimle bu akşam konuşacak, değil mi?”

“Evet! Herhâlde İngiltere’deki durumunuza yön vermek istiyor olmalı.”

“Göreceğiz...” dedi genç kadın. Sonra da derin derin düşünmeye başladı.

Phileas Fogg da parlamento binasının kulesindeki saat on bir buçuğu çaldığı hâlde klübe gitmedi. Niye gidecekti ki?.. Bahsi kaybetmişti. Hem arkadaşları onu orada beklemiyorlardı ki. Bu yüzden sokağa çıkmadı.

Akşamın saat yedi buçuğuna doğru Bay Fogg, Bayan Auda’ya, “Benimle bir dakika görüşebilir mi acaba?” diye haber gönderdi. Biraz sonra da Bay Fogg ve genç kadın, bu odada yalnız kaldılar. Phileas Fogg bir iskemle alarak şöminenin yanına, Bayan Auda’nın karşısına oturdu. Yüzünde hiçbir heyecan izi yoktu. Yola çıkan Bay Fogg nasılsa, yoldan dönmüş olan Bay Fogg da onun aynısıydı.

Bayan Auda’nın yüzüne bakarak konuşmaya başladı:

“Sizi İngiltere’ye getirdim diye bana kızmadınız ya?”

Bayan Auda yürek atışlarının etkisinden kurtulmaya çalışarak:

“Ben mi? Bay Fogg” diyebildi. Sesi bir çocuk gibi titriyordu.

“Durun, henüz sözümü bitirmedim ki... Oralarda kalmak sizin için tehlikeli hâle gelmişti. Ben de oralardan uzaklaştırmak istedim. Ama o zaman zengindim. Servetimin bir kısmını sizin emrinize vermek istiyordum. Böylelikle mutlu, serbest bir ömür sürecektiniz. Şimdi ise ben iflas etmiş biriyim artık...”

“Bay Fogg, demek beni korkunç bir ölümden kurtarmanız yetmiyormuş gibi, şimdi bu yabancı ülkede geçimimi sağlamaya kendinizi mecbur tutuyorsunuz, öyle mi?”

“Evet, öyleydi. Fakat olaylar aleyhime döndü. Bununla beraber, elimde kalan imkânlar az da olsa, bunları yine sizin için kullanayım diyorum. İzniniz var mı?”

“İyi ama siz ne olacaksınız Bay Fogg?”

“Benim hiçbir şeye ihtiyacım yok ki.”

“Öyleyse işin içinden çıkabilmek için ne yapmak düşüncesindesiniz?”

“Bir çaresini bulurum sanıyorum.”

“Şuna eminim ki sizin gibi bir insan hiçbir zaman yoksulluğun pençesine düşmez. Dostlarınız...”

“Benim hiç dostum yok...”

“Akrabalarınız?”

“Akrabalarımdan kimse kalmadı.”

“Sizin için çok üzüldüm, Bay Fogg. Çünkü yalnızlık çok acı bir şeydir. İçinizi dökecek kimse yok, öyle mi? Oysa ‘iki kişi baş başa verince sıkıntılar daha hafif gelir’ diye bir söz vardı yanılmıyorsam.”

“Evet, öyle bir söz var...”

O zaman Bayan Auda ayağa kalktı ve elini Bay Fogg’a uzattı:

“Öyleyse kendinize hem iyi bir dost, hem de her zaman yanınızda olacak birini istemiyor musunuz? Beni eşiniz olarak görmek ister misiniz?” diye sordu.

Bu söz ve davranışlar üzerine Bay Fogg da ayağa kalkmak zorunda kalmıştı. Gözleri her zamankinden daha farklı parlıyor, dudakları titremeyi andırır bir hâl alıyordu. Bayan Auda gözlerini dikmiş, onun yüzüne bakıyordu. Bay Fogg, bu bakışın kendisini daha çok etkilemesini istiyormuş gibi, bir an için gözlerini kapadı. Gözlerini yeniden açınca da yalnız:

“Sizi seviyorum!..” diyebildi. “Evet, evet, gerçek bu.. Kutsal olan her şey üzerine ant içerim ki şu anda sizi sevdiğimi anladım. Gönlüm tamamen sizin.”

Bayan Auda bir eli kalbinin üzerinde, “Öyle mi?” diyerek iki kez haykırdı.

“İşte geldim, baylar...” dedi.

Evet, salondan içeri giren, Phileas Fogg’dan başkası değildi. Phileas Fogg daha önce uşağı Paspartu’ya ertesi gün kıyılacak nikâh için Samuel Wilson’u çağırmasını söylemişti. Paspartu da büyük bir memnuniyetle çıkıp gitmişti. Rahip evde yoktu. Bu yüzden beklemek zorunda kaldı. Hem de en azından yirmi dakika... Rahip Samuel Wilson’un evinden ayrılırken saat sekiz otuz beş olmuştu. Zavallı uşağın evden ne hâlde çıktığı görülmeye değerdi. Saçı başı darmadağın, bacaklarının son gücüyle koşmaktaydı. Sokaktan gelip geçenlere çarpıyor, hatta kimisini deviriyordu bile.

Üç dakika içinde Saville Row’daki eve dönmüştü. Bay Fogg’un odasına girince soluğu kesildi, yere yığılıverdi. Konuşacak hâlde değildi. Bay Fogg:

“Ne var, ne oluyor?” diye sordu.

Uşak:

“Efendim... Ni... kâh... imkânsız.” diye kekelemeye başladı.

“İmkânsız mı? Neden?”

“Yarın... İmkânsız yani.”

“Niçin yarın imkânsız oluyormuş?”

“Çünkü... yarın pazar.”

Bay Fogg cevap verdi:

“Nereden çıkarıyorsun? Yarın pazartesi...”

“Hayır, efendim! Bugün cumartesi...”

“Cumartesi mi? Olur şey değil!”

“Evet, evet!..” diye bağırdı uşak. “Siz bir gün yanlış hesaplamışsınız! Biz buraya yirmi dört saat önce geldik... Ama ancak on dakikalık vaktimiz var!..”

Paspartu, efendisinin yakasına yapışmış, onu kuvvetle sürüklüyordu. Phileas Fogg, bu durumda düşünmeye bile vakit bulamadan odasından çıktı, evden ayrıldı. Bir arabaya atladı. Arabacıya yüz İngiliz sterlini vaat etti. Yolda beş arabaya çarptıktan sonra Reform klübe vardılar. Büyük salona girdiği zaman da saat sekizi tam kırk beş dakika geçiyordu...

Phileas Fogg bu dünya gezisini tam seksen günde başarmış oluyordu. Yine böylece, tutuştuğu yirmi bin İngiliz sterlini bahsini de kazanmış oluyordu.

Bay Fogg, bu yanlışlığı nasıl yapabildiğine şaşıyordu. Her işi saniyesi saniyesine yapmıştı. Ama biraz düşününce, bu yanlışlığın çok basit bir sebebi olduğunu anlamıştı:

Phileas Fogg kendisi de farkında olmaksızın yolculuk sırasında bir gün kazanmıştı. Bu da sürekli doğuya doğru giderek turunu tamamlamasından ileri geliyordu. Bu geziyi batıya doğru giderek yapsaydı, bir gün kaybedecekti. Buna göre Phileas Fogg, yirmi bin İngiliz sterlini kazanıyordu. Ne var ki bunun aşağı yukarı on dokuz bin İngiliz sterlinini yolda harcamış olduğu için, bu bahisten kendisine çok az para kalmıştı. Amacı, mücadele edip bahsi kazanmaktı. Para her zaman olduğu gibi ikinci planda kalıyordu.

Nitekim geri kalan parayı da Paspartu ve polis hafiyesi arasında paylaştırdı. Zaten Bay Fogg, bu adama karşı hiçbir hınç ve öfke duyamıyordu. Yalnız uşağı Paspartu’nun parasını verirken onun dalgınlığı

sonucu boşa yanan havagazı parasını kesmeyi unutmadı. Çünkü bu başka bir ilişkiydi. Dostluk ve alışverişi karıştırmamak gerekiyordu.

Bay Fogg her zamanki gibi sakin ve soğukkanlı bir eda ile hemen o akşam Bayan Auda’ya:

“Evlenmekten vazgeçmediniz, değil mi?” diye sordu.

Genç kadın:

“Hayır...” diye cevap verdi.

Kırk sekiz saat sonra nikâh kıyıldı. Paspartu, büyük bir gururla genç kadının nikâh tanığı oldu. Bayan Auda’yı diri diri yanmaktan o kurtardığı için, bu şerefi de o hak etmişti.

Ertesi sabah şafakla beraber Paspartu, Bay Fogg’un kapısına küt küt vuruyordu.

Kapı açıldı:

“Ne var?”

“Şey. Biraz önce bir şey öğrendim de...”

“Neymiş o öğrendiğin? Söyle bakalım!”

“Efendim biz o yolculuğu yetmiş sekiz günde de yapabilirmişiz.”

“Elbette... Hindistan’dan geçmeseydik, bu yolculuğu tam yetmiş sekiz günde tamamlayabilecektik. Oradan geçmeseydik, Bayan Auda kurtulamayacaktı. Böylece ben de onunla evlenmek imkânını bulamayacaktım.”

Bay Fogg daha sonra sakin bir edayla kapıyı kapattı.

Bir kez daha Phileas Fogg kendine güvenip bahsi kazanmasını bilmişti.